

แผนปฏิบัติการส่งเสริมคุณธรรม ประจำปี ๒๕๖๑
ของหน่วยงาน

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดหนองคาย

โทร ๐๔๒-๔๑๓๒๔๗

โทรสาร. ๐๔๒-๔๑๓๒๔๘

คำนำ

คณะกรรมการรัฐมนตรีได้เห็นชอบแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พุทธศักราช ๒๕๕๙-๒๕๖๔) เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ซึ่งแผนแม่บทนี้ คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ มีพลเอก ธนศักดิ์ ปวีณาประקר เป็นประธานกรรมการ คณะกรรมการฯ ได้ดำเนินการขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ มีกระบวนการเพื่อให้แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔) นำไปสู่การปฏิบัติและประสบผลสำเร็จได้จะต้องอาศัยการบริหารจัดการ ซึ่งมีระบบและขั้นตอนในการดำเนินงาน เนื่องจากปัจจุบันมีหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ส่งเสริมคุณธรรมหลายหน่วยงาน โดยที่ยังไม่มีการกำหนดทิศทางหรือบูรณาการแนวทางให้เป็นเอกภาพเดียวกัน รวมทั้งยังไม่มีหน่วยงานที่เป็นศูนย์กลางในการประสานภารกิจ ดังกล่าวในภาพรวมของประเทศ เพราะฉะนั้น การมีแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔) นี้จะทำให้หน่วยงานที่เป็นศูนย์กลางในการประสานภารกิจด้านการส่งเสริมคุณธรรมอย่างชัดเจน และมีการบูรณาการและพัฒนางานอย่างต่อเนื่องในทิศทางเดียวกันทั้งประเทศ ตามยุทธศาสตร์ประชารัฐเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดหนองคาย มีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานตามแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ สู่การปฏิบัติประสบผลสำเร็จ คือ บทบาทการมีส่วนร่วมขององค์กรเครือข่ายทุกภาคส่วนและประชาชน ดำเนินงานตามแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ในการนี้ได้รวบรวมแผนปฏิบัติการของหน่วยงาน องค์กร พร้อมทั้งสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อประโยชน์สุขของสังคมไทยอย่างยั่งยืนสืบไป

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดหนองคาย

๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๐

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ ๑ สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน	๑
๑.๑ ความเป็นมา	๑
๑.๒ ลักษณะทางกายภาพ	๒
๑.๓ ข้อมูลการปกครองและประชากร	๓
๑.๔ ลักษณะทางสังคม	๔
๑.๕ แหล่งท่องเที่ยว	๗
๑.๖ นโยบายและข้อมูลอื่น ๆ ที่สำคัญ	๑๔
ส่วนที่ ๒ สถานภาพด้านการส่งเสริมคุณธรรมของจังหวัด	๒๖
สภาพปัญหา/ความต้องการ	๒๖
ข้อมูลการวิเคราะห์ความต้องการและศักยภาพของประชาชนในท้องถิ่น	๒๗
๑. สภาวะแวดล้อมภายใน (Internal Environment)	๒๙
๒. สภาวะแวดล้อมภายนอก (External Environment)	๓๐
ส่วนที่ ๓ ข้อมูลแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรม	๓๒
วิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ การส่งเสริมคุณธรรม	๓๒
ส่วนที่ ๔ แผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดหนองคาย	๓๖

ส่วนที่ ๑

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน

๑.๑ ความเป็นมา

หนองคาย “เมืองน่านอยู่ริมฝั่งโขง” พื้นที่อันเป็นที่ตั้งในปัจจุบันได้มีการตรวจพบแหล่งโบราณคดี ในเขตตำบลโคกคอน อำเภอท่าบ่อ พบหม้อดินโบราณ เหรียญเงินพูน้น (อายุสองพันปี) กระดุมมนุษย์ กระกายอยู่ทั่วไป และเป็นแหล่งถลุงแร่โลหะขนาดใหญ่ นอกจากนี้ยังพบแหล่งถลุงโลหะสมัยก่อนประวัติศาสตร์บางพื้นที่ ตอนเหนือของจังหวัด มีการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มาแต่สมัยโลหะพบในเขตภูโหล่น อำเภอสังคม ซึ่งเป็นแหล่งท่าเหมืองแร่ทองแดงสมัยก่อนประวัติศาสตร์ด้วย ในยุคประวัติศาสตร์ มีการตั้งถิ่นฐานในพื้นที่จังหวัดหนองคายโดยปรากฏหลักฐานการติดต่อ ระหว่างอาณาจักรใกล้เคียงที่ได้มีการบันทึกเกี่ยวกับบ้านเมืองที่ตั้งอยู่บริเวณจังหวัดหนองคาย เมืองหนองคายในอดีตเป็นชุมชนเมืองที่ขึ้นกับอาณาจักรขอม เมื่ออาณาจักรขอมล่มสลาย ก็ได้ขึ้นกับอาณาจักรล้านช้าง หลวงพระบาง และเวียงจันทน์ ตามลำดับ จนกระทั่งสมัยกรุงรัตนโกสินทร์พุทธศักราช ๒๓๖๙ เจ้าอนุวงศ์ยกทัพผ่านเมืองรายทางถึงเมืองนครราชสีมา ทางกรุงเทพฯ ได้ให้พระยาราชสุภาวดี “สิง สิงเสนี” เป็นแม่ทัพปราบปราม โดยมีท้าวสุวอธรรมมา (บุญมา) ยกทัพจากเมืองยโสธร และพระยาเชียง สามารถช่วยเป็นกำลังสำคัญในการท้าวสุวอธรรมมา (บุญมา) ได้รับชัยชนะ และได้รับพระราชทานบำเหน็จความดีความชอบ พร้อมทั้งให้ท้าวสุวอธรรมมา เลือกทำเลสร้างเมือง ๔ แห่ง คือ เมืองพานพร้าว อยู่ตรงข้ามกับเวียงจันทน์ (ปัจจุบันคืออำเภอศรีเชียงใหม่), เมืองเวียงคุก, เมืองปะโค และบ้านไผ่ (บ้านบึงค่าย) พุทธศักราช ๒๓๗๐ ท้าวสุวอธรรมมา (บุญมา) ได้เลือกเอาบ้านไผ่สร้างเป็นเมืองหนองคายขึ้นโดยได้โปรดเกล้าฯ ให้ท้าวสุวอธรรมมา (บุญมา) ดำรงตำแหน่งเจ้าเมืองหนองคายคนแรก ให้เมืองเวียงจันทน์ขึ้นตรง ต่อเมืองหนองคาย พุทธศักราช ๒๔๓๔ ภายหลังกบฏฮ่อ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าอน้อยยาเธอ กรมหมื่นประจักษ์ศิลปาคม เป็นสมุหเทศาภิบาล ประจําณชลลาวพวน ตั้งที่ทำการมณฑลอยู่ที่เมืองหนองคาย (ต่อมาเป็นมณฑลฝ่ายเหนือและมณฑลอุดรธานี) พุทธศักราช ๒๔๓๖ (เหตุการณ์ ร.ศ. ๑๑๒) ไทยเสียดินแดนฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขงให้แก่ฝรั่งเศส และระบุในสัญญาว่า “ห้ามมิให้ไทยตั้งหรือปกครองทัพทหารอยู่ในเขต ๒๕ กิโลเมตรจากชายแดน กรมหมื่นประจักษ์ศิลปาคมจึงได้ย้ายที่ทำการมณฑลไปอยู่ที่บริเวณบ้านเตือหมากแข้งและตั้งเป็นมณฑลอุดรธานีมาจนถึงรัชกาลที่ ๖ พุทธศักราช ๒๔๕๗ ได้โปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติปกครองท้องที่ขึ้น โดยให้ยกเลิกระบอบเจ้าปกครองนคร (เจ้าเมือง) ทั่วประเทศเปลี่ยนคำเรียกชื่อ “เมือง” มาเป็น “จังหวัด” มีข้าหลวงปกครอง (ต่อมาเรียกว่า “ผู้ว่าราชการจังหวัด”) ในวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๕๘ กระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่งสถาปนาเมืองหนองคาย เป็นจังหวัดหนองคายตั้งแต่นั้นมา

ชุมชนและชาติพันธุ์

ชุมชนและชาติพันธุ์ในจังหวัดหนองคายในปัจจุบันกลุ่มคนที่อพยพมาอยู่ในเขตจังหวัดหนองคายได้มีการปรับตัวและปรับเปลี่ยนเอกลักษณ์เฉพาะตัวให้กลมกลืนกับชาวพื้นเมืองที่ตั้งถิ่นฐานอยู่เดิมจนแทบไม่เห็นความแตกต่าง ทั้งการแต่งกาย ที่อยู่อาศัย ประเพณีต่างๆ จะสังเกตได้เฉพาะสำเนียงของภาษาพูดที่ยังคงเหลือเค้าให้ทราบว่า เดิมเป็นชนเผ่าไหน ซึ่งพอจำแนกได้ดังนี้

(๑) กลุ่มชาวไทยอีสาน/ลาวอีสาน เนื่องจากเดิมเป็นอาณาจักรล้านช้างจึงนับเป็นกลุ่มลาวล้านช้างด้วย แต่ถึงอย่างไร หน้าที่า ผิวพรรณ สำเนียงการพูด ก็แตกต่างจากชาวลาว จึงน่าจะเรียกว่า “ไทยอีสาน” ถือว่าเป็นกลุ่มชนที่มากที่สุดในจังหวัดหนองคาย

(๒) กลุ่มไทพวน มีถิ่นฐานเดิมจากเมืองพวน แขวงเชียงขวาง ประเทศลาว อาศัยอยู่ที่อำเภอศรีเชียงใหม่

(๓) กลุ่มไทลื้อ/ไทดำ/ไทเหนือ เป็นกลุ่มที่อพยพมาจากเมืองหลวงพระบางและอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ปัจจุบันอยู่ที่อำเภอสังขมและอำเภอโพธิ์ตาก

(๔) กลุ่มคนเวียตนาม อพยพมาในสมัยสงครามอินโดจีน พร้อมๆ กับเจ้าเมืองจันทบุรีมาอยู่ที่อำเภอท่าบ่อ ตามประวัติศาสตร์เดิมมีกลุ่มคนที่เป็นชาติพันธุ์ต่างๆ อพยพมาที่จังหวัดหนองคายมากกว่านี้แต่ปัจจุบันไม่สามารถหาหลักฐานหรือสิ่งบอกเหตุว่าเป็นชนกลุ่มนั้นๆหรือไม่ เนื่องจากมีการกลมกลืนกันเป็นไทยอีสานหมดแล้วและมีบางส่วนที่เป็นกลุ่มคนที่อพยพมาจากจังหวัดอื่นๆ มาตั้งถิ่นฐานในอำเภอรัตนวาปี และอำเภอโพนพิสัย ซึ่งเรียกว่า “ไทคร้ว” เพราะในหมู่บ้านหนึ่งๆ จะมาจากหลากหลายจังหวัดและไม่สามารถสืบสานชาติพันธุ์ได้และปัจจุบันก็กลมกลืนกับชาวบ้านที่อาศัยอยู่เดิมหมดแล้ว

๑.๒ ลักษณะทางกายภาพ

๑.๒.๑ พื้นที่

จังหวัดหนองคาย เป็นจังหวัดชายแดนตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย จัดอยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ (อุดรธานี หนองคาย เลย หนองบัวลำภู และบึงกาฬ) ระยะทางห่างจากกรุงเทพมหานคร ๖๑๕ กิโลเมตร มีขนาดพื้นที่ ๓,๐๒๖.๕ ตารางกิโลเมตร หรือ ๑,๘๙๑,๕๘๒ ไร่ คิดเป็น ร้อยละ ๐.๕๙ ของพื้นที่ทั้งประเทศ มีรูปร่างลักษณะพิเศษโดยทอดยาวขนานตามลำแม่น้ำโขง ซึ่งเป็นเส้นเขตแดนระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีระยะทางรวม ๒๑๐.๖ กิโลเมตร ลักษณะของพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ค่อนข้างราบ เป็นคลื่นลอนลาด ด้านตะวันตกของจังหวัดในเขตอำเภอสังขม เป็นพื้นที่ภูเขาสูงชันสลับซับซ้อน ระดับความสูงของภูเขามีสองตั้งแต่ ๒๐๐ - ๔๐๐ ถึง ๓๐๐ - ๙๐๘ เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง

๑.๒.๒ ตำแหน่งศาลากลางจังหวัดหนองคาย

พิกัดภูมิศาสตร์ ละติจูด ๑๗° ๕๒' ๐๔.๑๗" เหนือ, ลองจิจูด ๑๐๒° ๔๔' ๓๙.๗๙" ตะวันออก พิกัด UTM ๔๘Q TE ๖๐๙๘๗๗๐๐

๑.๒.๓ ขอบเขตจังหวัด

ทิศเหนือ ติดลำแม่น้ำโขงอันเป็นเส้นเขตแดนระหว่างราชอาณาจักรไทย กับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ทิศใต้ ติดอำเภอบ้านดุง อำเภอเพ็ญ อำเภอสร้างคอม และอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี

ทิศตะวันออก ติดอำเภอโซ่พิสัย และอำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ

ทิศตะวันตก ติดอำเภอปากชม จังหวัดเลย

๑.๒.๔ ลักษณะภูมิประเทศ โดยทั่วไปเป็นที่ราบสูงแยกเป็น ๔ บริเวณ คือ

(๑) พื้นที่ค่อนข้างราบ ได้แก่ เขตอำเภอเมืองหนองคาย อำเภอท่าบ่อ อำเภอศรีเชียงใหม่ ซึ่งใช้ประโยชน์ในการทำนา และปลูกพืชสวนบริเวณริมแม่น้ำโขง

(๒) พื้นที่เป็นคลื่นลอนลาด กระจายอยู่ทุกอำเภอเป็นหย่อมๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทำนา และปลูกพืชไร่พืชสวนและปศุสัตว์

(๓) พื้นที่เป็นคลื่นลอนชันและเป็นเขาเป็นป่าธรรมชาติ เช่น ป่าไม้เต็งรัง เบญจพรรณ พบในเขตอำเภอสังขม

(๔) สภาพพื้นที่เป็นภูเขาที่มีความสูงชันจากระดับน้ำทะเล ตั้งแต่ ๒๐๐ เมตรเป็นบริเวณเทือกเขาต่างๆ ทางทิศตะวันตกในเขตอำเภอสังขม

๑.๒.๕ จุดผ่านแดนระหว่างประเทศ

จังหวัดหนองคายมีอำเภอตั้งอยู่ตามแนวชายแดน รวม ๖ อำเภอ คือ อำเภอเมืองหนองคาย อำเภอท่าบ่อ อำเภอศรีเชียงใหม่ อำเภอสังคม อำเภอโพนพิสัย และอำเภอรัตนวาปี โดยมีจุดผ่านแดนและจุดผ่อนปรนการค้า ดังต่อไปนี้

(๑) จุดผ่านแดนและจุดตรวจคนเข้าเมือง

-ด่านพรมแดนสะพานมิตรภาพไทย-ลาว บ้านเหล่าจอมมณี อำเภอเมืองหนองคาย กับด่านสากลบ้านดงพูนี เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ เปิดให้บริการทุกวัน เวลา ๐๖.๐๐ - ๒๒.๐๐ น. การคมนาคมทางบกข้ามสะพานมิตรภาพไทย-ลาวโดยรถยนต์และรถไฟ

- ด่านพรมแดนท่าเรือหนองคาย ตำบลในเมือง อำเภอเมืองหนองคายกับด่านสากล ท่าเรือเมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ เปิดให้บริการทุกวัน เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๘.๐๐ น. การคมนาคมทางน้ำ เรือหางยาว และเรือโดยสาร

-ด่านตรวจคนเข้าเมือง ณ สถานีรถไฟหนองคาย อำเภอเมืองหนองคาย

(๒) จุดผ่อนปรนการค้า

- จุดผ่อนปรนบ้านม่วง หมู่ที่ ๒ ตำบลบ้านม่วง อำเภอสังคม กับด่านประเพณีบ้านโคกแฮ เมืองสังทอง นครหลวงเวียงจันทน์ เปิดทุกวันพุธและวันเสาร์ เวลา ๐๖.๐๐ - ๑๘.๐๐ น. การคมนาคมทางน้ำ โดยเรือโดยสาร

- จุดผ่อนปรนบ้านหม้อ หมู่ที่ ๘ ตำบลบ้านหม้อ อำเภอศรีเชียงใหม่กับด่านประเพณีบ้านด่านคำ (ด่านเก่าเลี้ยว) เมืองสีโคตตะบอง นครหลวงเวียงจันทน์ เปิดทุกวันอังคาร วันพฤหัสบดีและวันเสาร์ เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๗.๐๐ น. การคมนาคมทางน้ำ โดยเรือโดยสาร

- จุดผ่อนปรนบ้านจุมพล หมู่ที่ ๑ ตำบลจุมพล อำเภอโพนพิสัยกับด่านประเพณีบ้านโคนเมืองปากงึม นครหลวงเวียงจันทน์ เปิดทุกวันอังคารและวันเสาร์ เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. การคมนาคมทางน้ำโดยเรือโดยสาร

-จุดผ่อนปรนบ้านเปงจาน หมู่ที่ ๘ ตำบลโพนแพง อำเภอรัตนวาปีกับด่านประเพณี บ้านทวยเมืองท่าพะบาด แขวงบอลิคำไซ เปิดทุกวันพุธ วันศุกร์ และวันอาทิตย์ เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. การคมนาคมทางน้ำโดยเรือโดยสาร

๑.๓ ข้อมูลการปกครองและประชากร

จังหวัดหนองคาย มีพื้นที่ทั้งหมด ๓,๐๒๖.๕๓ ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครองเป็น ๙ อำเภอ ๖๒ ตำบล ๖๗๘ หมู่บ้าน มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๖๘ แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง เทศบาลเมือง ๒ แห่ง เทศบาลตำบล ๑๗ แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล ๔๘ แห่ง

- จำนวนประชากร จากการสำรวจข้อมูลประชากร ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ พบว่า จังหวัดหนองคายมีประชากรรวมทั้งสิ้น ๕๑๙,๔๙๑ คน แยกเป็นประชากรชาย ๒๕๙,๓๐๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๙๑ และประชากรหญิง ๒๖๐,๑๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐๘

- อำเภอที่มีจำนวนประชากรมากที่สุด คือ อำเภอเมืองหนองคาย และอำเภอที่มีจำนวนประชากรน้อยที่สุด คือ อำเภอโพธิ์ตาก

หน่วยการปกครองจังหวัด

อำเภอ	จำนวนประชากร			จำนวน ครัวเรือน	หมู่บ้าน	ตำบล	พื้นที่ ตร. กม.	เทศบาล		อปต.
	ชาย	หญิง	รวม					เมือง	ตำบล	
เมืองหนองคาย	๗๓,๙๕๑	๗๕,๕๐๔	๑๔๙,๓๕๖	๕๓,๗๗๙	๑๔๗	๑๖	๖๐๗.๔๕๖	๑	๘	๗
ท่าบ่อ	๔๑,๐๔๗	๔๑,๙๙๐	๘๓,๐๓๗	๒๕,๑๖๔	๙๐	๑๐	๓๕๕.๓๑๓	๑	๓	๘
โพนพิสัย	๔๙,๒๙๑	๔๙,๑๓๐	๙๘,๔๒๑	๓๐,๓๑๓	๑๕๙	๑๑	๖๔๒.๗๓๙	-	๒	๑๐
ศรีเชียงใหม่	๑๕,๔๑๐	๑๕,๕๒๗	๓๐,๙๓๗	๙,๕๑๑	๔๓	๔	๑๙๗.๙๖๑	-	๒	๓
สังคม	๑๒,๖๗๗	๑๒,๒๙๒	๒๔,๙๖๙	๗,๙๑๐	๓๖	๕	๔๔๙.๗๒๔	-	๑	๕
สระใคร	๑๓,๔๘๑	๑๓,๑๑๗	๒๖,๕๙๘	๗,๕๕๓	๔๑	๓	๒๑๐.๙๐๒	-	-	๓
เฝ้าไร่	๒๖,๒๑๑	๒๕,๘๗๒	๕๒,๐๘๓	๑๔,๖๐๖	๗๓	๕	๒๕๕.๙๐๐	-	๑	๔
รัตนวาปี	๑๙,๕๓๕	๑๙,๒๔๕	๓๘,๗๘๐	๑๒,๐๑๕	๖๒	๕	๒๐๔.๐๐๗	-	-	๕
โพธิ์ตาก	๗,๗๑๓	๗,๖๑๐	๑๕,๓๒๓	๔,๘๗๑	๒๗	๓	๑๐๒.๕๓๒	-	-	๓
รวม	๒๕๙,๓๐๓	๒๖๐,๑๘๘	๕๑๙,๔๙๑	๑๖๕,๙๑๐	๖๗๘	๖๒	๓,๐๖๖.๕๓	๒	๑๗	๔๘

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดหนองคาย

๑.๔ ลักษณะทางสังคม

๑.๔.๑ สภาพโดยทั่วไป : จังหวัดหนองคายเป็นจังหวัดชายแดนติดต่อกับสาธารณรัฐ

ประชาธิปไตยประชาชนลาว และสามารถเชื่อมโยงไปถึงตอนใต้ของสาธารณรัฐประชาชนจีน และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม มีประวัติความเป็นมาอันยาวนานทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านสังคมที่เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บริบทและภูมิสังคมของจังหวัดหนองคายอาจมีความแตกต่างจากจังหวัดอื่นบ้าง เนื่องจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดหนองคาย ปัจจุบันมีทั้งประชาชนที่อาศัยอยู่ดั้งเดิมตั้งแต่รุ่นบรรพบุรุษเรื่อยมา และประชาชนที่อพยพมาจากที่อื่นและจากประเทศเพื่อนบ้านในอดีตที่ผ่านมา จึงทำให้ลักษณะทางสังคมของจังหวัดหนองคายมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ เช่น

(๑) **ไทหนองคาย** ชาวอำเภอเมืองหนองคายที่คนท้องถิ่นอีสานเขาเรียกกันว่า “คนไทหนองคาย” (หมายถึง คนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดหนองคาย) ก็คือ ชาวลาวอีสานเช่นเดียวกับคนทางอุดรธานี ทั้งนี้ เน้นไปในอดีตประชาชนชาวหนองคายกลุ่มแรก คือ ชาวเวียงจันทน์ที่อพยพข้ามโขงมาสร้างเมืองใหม่ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๓ พ.ศ. ๒๓๗๐ อย่างไรก็ตาม ภาษาก็มีถิ่นที่ไทหนองคายพูดกันอยู่ทุกวันนี้แม้จะมีสำเนียงคล้ายคลึงกับชาวลาวเวียงจันทน์ ในเขต สปป.ลาว มากก็ตาม แต่ก็ใช้ว่าจะเป็นแบบเดียวกัน น้ำเสียงขึ้นต้นประโยคของชาวหนองคายจะสูงกว่าคำพูดขึ้นต้นประโยคของชาวอีสานทั่วไป โดยมากจะลงท้ายประโยคคำถามด้วย “หว่า” เช่น “เจ้าเป็นคนหนองคายบ่แมนหว่า” เป็นต้น ในแต่ละประโยคน้ำเสียงของไทหนองคายจะเน้นสูงต่ำฟังดูเสนาะหู ถ้าใครไม่เคยได้ยินคนหนองคายเขาพูดกันอาจฟังคล้ายคนชาวเหนือเชียงใหม่ เขาก็ใช่ บางทีไทหนองคายบางคนอาจลงท้ายหรือพูดตอบรับว่า “เจ้า” ด้วยก็มีเช่นเดียวกันกับชาวล้านนาเชียงใหม่และเวียงจันทน์

(๒) **พวน** ชาวพวนในจังหวัดหนองคายส่วนใหญ่อาศัยอยู่บริเวณทางตอนเหนือของแม่น้ำโขงหรือทิศตะวันตกของจังหวัดหนองคาย คือ อำเภอศรีเชียงใหม่ อำเภอโพธิ์ตาก และอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี (ในอดีตขึ้นกับจังหวัดหนองคาย) ชาวพวนที่อำเภอศรีเชียงใหม่อพยพมาจากแขวงเชียงขวางที่อยู่ติดกับชายแดนเวียดนามเดิมขึ้นกับอาณาจักรล้านช้าง ภายหลังเกิดเหตุสงครามบ้านเมืองไม่สงบ รัชกาลที่ ๓ จึงโปรดเกล้าฯ ให้ เจ้าเมืองอพยพผู้คนมาอาศัยอยู่ที่ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำโขง ทั้งนี้ การอพยพชาวพวนรวมทั้งคนในท้องถิ่นหนองคายปัจจุบันทำให้เมืองใหม่ คือ เมืองหนองคาย (หรือหนองคายปัจจุบัน) มีพลเมืองเพิ่มมากขึ้นทำให้หนองคาย มีพัฒนาการเป็นหัวเมืองสำคัญทางอีสานเหนือมาอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ ชาวพวนที่อพยพมา

อยู่อำเภอศรีเชียงใหม่และอำเภอโพธิ์ตาก (บ้านโพธิ์ตาก) น่าจะเป็นกลุ่มเดียวกันกับชาวพวนที่บ้านกลางใหญ่ และชาวพวน ที่อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ด้วย ชาวพวนจะพูดลากเสียงยาวคำสุดท้ายและพูดเอ็นเอื่อ พูดไปยิ้มไปเพราะคนพวนชอบยิ้มแย้มแจ่มใส คนส่วนใหญ่แล้วผิวขาวใส รูปร่างหน้าตาดีกันทุกคน มีคำศัพท์ที่แปลกไปจากคนอีสานทั่วไปอยู่มากโดยเฉพาะในอดีตศัพท์บางคำของชาวพวนคนลาวอีสานฟังไม่รู้จักเลยก็ว่าได้ เช่น บักโอ้ย แปลว่า ฝรั่ง ที่คนอีสานเรียก “หมาก, หมักสีดา” มะพร้าว คนพวนก็ว่า “มะพร้าว” ส้มโอ คนพวนก็เรียก “หมากพุท” คำที่พูดกันออกมาแล้วฟังออกเลยว่าใช่คนพวนหรือไม่ก็คือคำว่า “บแมน” ฟังแล้วต่างกับคนอีสานที่พูดว่า “บแมน” เฉยๆ ไม่ลากเสียงยาวคำสุดท้ายเหมือนชาวพวน ชาวพวนได้ชื่อว่าเป็นคนขยันทามาหากินและชอบทำการค้าขาย ถ้าเปรียบเทียบกับชาวอีสานในถิ่นหนองคายอื่นๆ ชุมชนพวนในจังหวัดหนองคายถือว่าเป็นชุมชนขนาดใหญ่ จนสามารถตั้ง เป็นเขต ตำบล และอำเภอได้ ส่วนประเพณีขนบธรรมเนียมของชาวพวนบางประเภทก็ผสมปนเปไปกับชาวอีสานทั่วไปแล้วจนเกือบสูญประเพณีเดิม เช่น กาฟ้า กาเกียง กาวสาว (เกี้ยวสาว)

(๓) คนญวน หรือคนไทยเชื้อสายเวียดนามส่วนใหญ่อาศัยอยู่ที่อำเภอท่าบ่อ อพยพมาจากเมืองเวียงจันทน์และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม คราวแรกน่าจะเป็นการอพยพในสมัยรัชกาลที่ ๓ เมื่อครั้งที่ไทยทำสงครามกับเวียดนามคงมีการกวาดต้อนเอาพลเมืองญวนมายังฝั่งไทยบ้าง ต่อมาคงมีชาวญวนมาตั้งถิ่นฐานอยู่ ในเวียงจันทน์มากในสมัยรัชกาลที่ ๕ ฝรั่งเศสได้เวียงจันทน์และล้านช้างเป็นเมืองขึ้น พระกฤษประดิษฐ์ดี (ชาลี, สาลี) เจ้าเมืองจันทบุรี (เวียงจันทน์) จึงพาราษฎรอพยพมาอยู่ที่บ้านท่าบ่อเกลือ เป็นเมืองท่าบ่อเกลือ หรืออำเภอท่าบ่อในปัจจุบันและสุดท้ายในช่วงสงครามอินโดจีนราษฎรเมืองเวียงจันทน์หลบหนีภัยสงครามในเวียงจันทน์และเวียดนามมาอาศัยอยู่ทางฝั่งเมืองหนองคายมากขึ้นหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ดังนั้น ตัวเมืองท่าบ่อปัจจุบันซึ่งได้ชื่อว่ามีครอบครัวชาวญวนอยู่อาศัยหนาแน่นมากที่สุด และยังรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีของตนไว้อย่างเหนียวแน่น โดยเฉพาะภาษาพูดซึ่งต่างกับภาษาถิ่นอีสานทั่วไป ยังคงเป็นภาษาที่คนญวนใช้พูดคุยกันในกลุ่มชาวญวนด้วยกันเอง เด็กหนุ่มสาวก็ยังคงพูดญวนเช่นเดียวกับ ปู่ ย่า ตา ยาย ผิดแต่ว่าถ้าหนุ่มสาวชาวญวนพูดคุยกันเองจะใช้ภาษาถิ่นไทยอีสาน หรือ พูดไทยภาคกลางแทน คำที่ใช้เรียกอาหารญวนก็คงได้รับการเรียกขานกันอยู่ในปัจจุบัน เพราะอาหารญวนมีลักษณะที่เหมือนอาหารอีสานทั้งยังเป็นที่ยอมรับอาหารรับประทานกันโดยทั่วไปโดยเฉพาะในเขตอำเภอท่าบ่อ เช่น บั่นแบ้ว กะญอ ข้าวเป็ญญวน เป็นต้น

(๔) ไทดำน คนถิ่นหนองคายเรียกคนพูดไทดำนว่า “ไทเหนือ” หมายถึง พวกที่อาศัยอยู่แถบด้านเหนือ ของหนองคายรวมทั้งจังหวัดเลย คือ อำเภอสังขม และบางส่วนของอำเภอโพธิ์ตาก เช่น บ้านโพหนอง และบ้านนาจั่ว บ้านคำด้วง อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ชาวไทดำน หมายถึง คนที่อพยพมาจากอำเภอด่านซ้าย และเมืองบ่อเตน แก่งท้าว แวงไชยบุรีของ สปป.ลาว ตั้งแต่สมัยที่ฝรั่งเศสได้ดินแดนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงไปเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๓๖ สมัยรัชกาลที่ ๕ ด้วยความที่ไม่อยากอยู่ใต้การปกครองของฝรั่งเศส ชาวเมืองบ่อเตน เมืองแก่งท้าวและเมืองด่านซ้ายจึงอพยพโยกย้ายมาตั้งหลักแหล่งยังเขตเมืองหนองคายมาจนถึงปัจจุบัน สำเนียงพูดของชาวไทดำนจะออกเสียงสูง เกือบทั้งประโยค โดยเฉพาะคนเฒ่าคนแก่บ้านโพหนอง ยังพูดภาษาถิ่นไทดำนกันอยู่ ในขณะที่ลูกหลานพูดภาษาถิ่นไทหนองคาย แล้วในปัจจุบันนอกเสียจากเด็กๆ ก็ยังคงพูดไทดำนกันอยู่จนกว่าจะโตถึงจะพูดแบบคนถิ่นไทหนองคายนับว่าเป็นเรื่องแปลกเรื่องภาษาถิ่นไทดำนและไทหนองคาย ทั้งนี้ คงเป็นเพราะว่าสำเนียงไทดำนนั้นสูงแปลกหูมากเมื่อเทียบกับไทหนองคายที่พูดแบบไทยอีสานได้ คือพินๆ ไปทั้งประโยคไม่เน้นเสียงสูงมากนัก ทำให้หนุ่มสาววัยรุ่นทั่วไปเมื่อเข้าไปในเมืองก็จะหัดพูดไทหนองคายกันหมด เมื่อหันกลับมาพูดไทดำนก็พูดอีกไม่ได้เพราะต้องบังคับเสียงให้สูงยากที่จะพูดได้ถ้าไม่ใช่คนไทดำนแท้

๑.๔.๒ ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม

ถึงแม้จะมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ แต่เอกลักษณ์ที่โดดเด่นและสำคัญของชาวจังหวัดหนองคายมีร่วมกัน คือ การมีวิถีชีวิตแบบเรียบง่ายเป็นรูปแบบเฉพาะของคนหนองคายภายใต้วัฒนธรรมขนบธรรมเนียม และประเพณีที่สวยงาม ไม่มีการทะเลาะเบาะแว้งที่รุนแรงในหมู่ประชาชน ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาประชาชนคนไทยอาจมีความคิดเห็นทางการเมืองที่แตกต่างกัน แต่ในพื้นที่จังหวัดหนองคายไม่มีความรุนแรงใดๆ เกิดขึ้น โดยขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมายาวนานและมีความสำคัญของจังหวัดหนองคายที่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศชื่นชอบและนิยมเข้ามาเยี่ยมชม เป็นประจำทุกปี คือ

(๑) งานนมัสการหลวงพ่อบุญรอดเจ้าองค์โต ประดิษฐานอยู่ที่วัดศรีชมภูองค์โต บ้านน้ำโมง

เป็นพระพุทธรูปขนาดใหญ่หล่อด้วยทอง ฝีมือของช่างฝ่ายเหนือและช่างล้านช้าง เป็นพระพุทธรูปที่มีลักษณะงดงาม นั่งขัดสมาธิปางมารวิชัย เป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ที่ประชาชนทั้งสองฝั่งแม่น้ำโขงเคารพนับถือมาก สร้างเมื่อพุทธศักราช ๒๑๐๕ ผู้สร้างคือ พระไชยเชษฐา กษัตริย์นครเวียง หล่อโดยใช้ทองคำ ทองเหลือง และเงินผสมกัน รวมน้ำหนักได้ ๑ ตัน (ถือเป็นมาตราโบราณของอีสาน) ใช้เวลาในการสร้าง ๗ ปี ๗ เดือน จังหวัดได้กำหนดจัดงานนมัสการหลวงพ่อบุญรอดเจ้าองค์โตเป็นประจำทุกปีในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔

(๒) งานอนุสาวรีย์ปราบฮ่อ จัดประมาณเดือนมีนาคมของทุกปี ณ บริเวณอนุสาวรีย์

ปราบฮ่อ ภายในงานจะมีการแสดงการละเล่นที่เป็นเอกลักษณ์ วัฒนธรรมชาวหนองคาย รวมทั้งมีการออกร้านจำหน่ายสินค้าราคาถูกด้วย

(๓) วันสงกรานต์ เป็นงานประจำปี จัดขึ้นที่วัดโพธิ์ชัย (พระอารามหลวงชั้น ๓) มีการ

อัญเชิญหลวงพ่อบุญรอดใส่แห่รอบเมือง เพื่อประชาชนได้สรงน้ำมีการทำบุญตักบาตรวันสงกรานต์ เถลิงฉลองหลวงพ่อบุญรอดที่วัดโพธิ์ชัย มีงานรื่นเริง การละเล่นพื้นเมือง การกีฬาท้องถิ่นและมหรสพครบครัน ๕ วัน ๕ คืน เริ่มจัดขึ้นในวันที่ ๑๓ เมษายนของทุกปี

(๔) งานแข่งเรือ เป็นงานประเพณีของท้องถิ่นที่จัดขึ้นก่อนวันออกพรรษา จัดให้มีการแข่ง

เรือยาวในลำแม่น้ำโขง โดยประชาชนในคุ้มต่างๆได้จัดเรือแข่งจากอำเภอ และบางปีก็มีเรือจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมาร่วมการแข่งขันด้วย เป็นการแสดงถึงความสามัคคีที่มีต่อกันมายาวนานโดยจัดให้มีขึ้นในวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ของทุกปี

(๕) งานแห่ปราสาทผึ้ง เป็นประเพณีของท้องถิ่นที่เก่าแก่ จังหวัดได้จัดให้มีขึ้นควบคู่กันกับ

งานแข่งเรือ มีการจัดทำปราสาทผึ้งประกวดและนำลงเรือยนต์ล่องไปตามลำแม่น้ำโขง กลางคืนมีการไหลเรือไฟ ประดับดวงไฟมากมาย และดูทิวทัศน์แสงไฟกระทบพื้นน้ำยามค่ำคืนสวยงามมาก เพื่อนมัสการพระธาตุกลางแม่น้ำโขงหรือพระธาตุหล้าหนอง (วัดและองค์มหาเจดีย์ได้พังลงในแม่น้ำโขงไปนานแล้ว) อยู่หน้าวัดสิริมหากัจจาย (วัดธาตุ) อำเภอเมืองหนองคาย จัดขึ้นในวันเพ็ญเดือน ๑๑ จัดพร้อมกันกับงานแข่งเรือประจำปี

(๖) งานวันออกพรรษา จัดเป็นงานต่อจากวันแห่ปราสาทผึ้งและแข่งเรือ เป็นวันทำบุญ

ประจำของท้องถิ่น มีการตักบาตรเทโวภายในเขตอำเภอเมือง ประชาชนท้องถิ่นถือเป็นวันสำคัญยิ่ง ไม่ว่าจะไปประกอบอาชีพอยู่ต่างจังหวัดหรือต่างประเทศ เมื่อถึงกำหนดวันทำบุญออกพรรษาแล้ว คนส่วนมากจะเดินทางกลับบ้านเพื่อทำบุญอุทิศกุศลแก่บรรพบุรุษตามประเพณีนิยมที่ได้ปฏิบัติต่อเนื่องมาแต่โบราณกาล

(๗) บั้งไฟพญานาค เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติตามลำน้ำโขงมานานหลาย

ปีแล้วตามคำร่ำลือของชาวบ้าน แต่บั้งไฟพญานาคเพิ่งจะได้รับส่งเสริมเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวของจังหวัดหนองคายไม่กี่ปีมานี้เอง บั้งไฟพญานาคเป็นลูกไฟที่พุ่งขึ้นมาจากใต้แม่น้ำโขง พุ่งลอยขึ้นสู่อากาศประมาณ ๒๐-๓๐ เมตร แล้วก็หายไป ลูกไฟไม่จำกัดบริเวณที่เกิดและเกิดไม่บ่อยซ้ำที่บริเวณนั้น ขนาดของ

ลูกไฟ ก็มีหลายขนาด ขนาดโตเท่าผลส้ม ขนาดกลางเท่าไข่ไก่ ขนาดเล็กเท่าหัวแม่มือ เวลาที่เกิดขึ้นไม่แน่นอน แต่ต้องมีค้ำแล้ว บางปีเกิดตั้งแต่หัวค่ำ ประมาณ ๑๘.๐๐ น. บางปีเริ่มเกิด ๒ - ๓ ทุ่ม และจะเกิดไปอีก ประมาณ ๓ - ๔ ชั่วโมง จึงจะค่อย ๆ หดลง จำนวนลูกไฟที่เกิดขึ้นบริเวณหนึ่งๆ มีจำนวนไม่แน่นอน สถานที่เกิดนั้นส่วนใหญ่จะอยู่ในพื้นที่อำเภอโพธิ์พิสัยและอำเภอรัตนวาปี บั้งไฟพญานาคจะเกิดขึ้นในคืนวันเพ็ญเดือน ๑๑ ของทุกปี

๑.๔.๓ จำนวน ศาสนสถานและนักบวช

(๑) วัด/สำนักสงฆ์ ๕๕๕ แห่ง พระสงฆ์ ๒,๕๑๗ รูป สามเณร ๗๓๔ รูป แม่ชี ๗๔ คน

-มหานิกาย ๕๒๙ แห่ง (พระสงฆ์ ๑,๙๑๙ รูป สามเณร ๖๓๔ รูป แม่ชี ๔๔ คน)

-ธรรมยุต ๖๖ แห่ง (พระสงฆ์ ๕๙๘ รูป สามเณร ๑๐๐ รูป แม่ชี ๓๐ คน)

ที่มา : สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดหนองคาย

(๒) โบสถ์ (ศาสนาคริสต์) จำนวน ๒๐ แห่ง

(๓) มัสยิด (ศาสนาอิสลาม) จำนวน ๑ แห่ง

๑.๕ แหล่งท่องเที่ยว

จังหวัดหนองคายมีสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสำคัญและนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศนิยมเดินทางมาเยี่ยมชมเยื่อน สามารถสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับประชาชน และผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวตลอดทั้งปีมีดังนี้

(๑) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ/นิเวศน์

- สวนรุกขชาติน้ำตกธารทอง อยู่ในเขตบ้านผาตั้ง หมู่ที่ ๑ ตำบลผาตั้ง น้ำตกธารทองมีลักษณะเป็นธารน้ำไหลไปตามลานหินมีแอ่งน้ำให้เล่นน้ำได้ ก่อนจะลดระดับเกิดเป็นชั้นน้ำตกเล็กๆเป็นระยะลดหลั่นกันไปประมาณ ๓๐ เมตร และไหลลงสู่ลำน้ำโขงในที่สุดช่วงเวลาที่น้ำมากเหมาะแก่การมาเที่ยวชม คือ ระหว่างเดือนมิถุนายน -ตุลาคมบริเวณโดยรอบเป็นสวนรุกขชาติมีป่าไม้ขึ้นอยู่หนาแน่น การเดินทางใช้เส้นทางหนองคาย- ศรีเชียงใหม่-สังคม (ทางหลวงหมายเลข ๒๑๑) ผ่านบ้านไทยเจริญแล้วต่อไปบ้านผาตั้ง (ทางหลวงหมายเลข ๒๑๘๖) บริเวณหลักกิโลเมตรที่ ๗๔ ก่อนถึงตัวอำเภอประมาณ ๑๑ กิโลเมตร น้ำตกธารทองจะอยู่ริมทางด้านขวามือส่วนด้านซ้ายมือของถนนเป็นบริเวณลานจอดรถ

- น้ำตกธารทิพย์ อยู่ในเขตบ้านตาดเสริม ตำบลบ้านม่วง เป็นน้ำตกที่สูงและสวยงามท่ามกลางป่าเขียวขจี แบ่งออกเป็น ๓ ชั้น ด้านล่างเป็นน้ำตกชั้นแรกสูงประมาณ ๓๐ เมตร ไหลจากหน้าผาเป็นสายยาวสีขาวสู่แอ่งน้ำเบื้องล่าง ชั้นที่ ๒ สูงประมาณ ๑๐๐ เมตร ต้องปีนขึ้นไปตามเส้นทางที่ทำไว้ และชั้นที่ ๓ สูงประมาณ ๗๐ เมตร มีน้ำไหลอยู่ตลอดปี และจะมีน้ำมากในฤดูฝนการเดินทางไปตามทางหลวงหมายเลข ๒๑๑ ถึงบริเวณกิโลเมตรที่ ๙๗ -๙๘ มีป้ายบอกทางเลี้ยวซ้ายเข้าไปอีกประมาณ ๒ กิโลเมตร (ห่างจากอำเภอสังคมไปประมาณ ๙ กิโลเมตร) เมื่อถึงลานจอดรถเดินเท้าไปอีก ๑๐๐ เมตร

- วัดถ้ำศรีมงคล หรือวัดถ้ำดินเพียงเป็นสถานที่สำคัญซึ่งเป็นที่มาของชื่อวัดถ้ำดินเพียงมีหลายคนได้เล่าขานกันมาว่าเป็นถ้ำที่พระพุทธรูปประเทศลาวเดินทางข้ามมาโดยไม่ได้นำมาทางเรือแต่เป็นการเดินทางผ่านถ้ำนี้ ซึ่งผู้ที่เห็นเส้นทางภายในถ้ำต้องเป็นผู้บำเพ็ญศีลภาวนาหรือเป็นพระอภิญญา ลักษณะถ้ำดินเพียงนี้คล้ายเมืองบาดาลของพญานาคตามความเชื่อของชาวบ้าน ภายในถ้ำจะมีความชื้น และมีน้ำไหลตลอดปี มีก้อนหินเป็นแท่งตั้งวางอย่างจงใจบางก้อนเป็นโลงศพ มีส่วนหัวโค้งของหินภายในถ้ำที่สวยงามการเดินทางเข้าถ้ำควรมีผู้นำทางเพราะถ้ำไปเองอาจทำให้หลงทางและเป็นอันตรายได้การเดินทาง จากจังหวัดหนองคายไปตามทางหลวงหมายเลข ๒๑๑ เรียบแม่น้ำโขงระยะทางประมาณ ๙๖ กิโลเมตร ถึงบ้านดงต้องตำบลผาตั้ง จะมีป้ายทางซ้ายมือบอกเส้นทางไปวัดถ้ำศรีมงคล ๑๔ กิโลเมตร

- วัดผาตากเสื้อ เป็นวัดที่มีทิวทัศน์สวยงามมาก มองจากบนผาลงมาเห็นความเป็นอยู่ของชาวไทยและลาว ภายในวัดมีธรรมชาติที่สมบูรณ์ สามารถเดินเลาะตามหน้าผาเพื่อชมธรรมชาติและทิวทัศน์ที่สวยงามได้การเดินทาง จากจังหวัดหนองคายไปตามทางหลวงหมายเลข ๒๑๑ เรียบแม่น้ำโขง ระยะทางประมาณ ๙๖ กิโลเมตร ถึงบ้านดงต้อง ตำบลผาตั้ง จะมีป้ายทางซ้ายมือบอกเส้นทางไปวัดผาตากเสื้อ ๗ กิโลเมตร นอกจากนี้ยังสามารถเดินทางมาโดยรถประจำทาง บขส. (หนองคาย - เลย์) ผ่านอำเภอสังคมใช้เวลาเดินทาง ๒ ชั่วโมง ตั้งแต่เวลา ๐๖.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. และต่อรถสองแถวซึ่งออกวันละ ๑ เที่ยวเท่านั้น เพื่อเข้าไปชมวัดถ้ำดินเพียง และวัดผาตากเสื้อ

- สกายวอล์ค (SkyWalk) แลนด์มาร์คแห่งใหม่ของประเทศไทยและจังหวัดหนองคาย จุดชมวิวที่จะทำให้เราเห็นทัศนียภาพแบบพาโนรามาของเมืองหนองคายเห็นแม่น้ำโขงยาวเป็นสายเห็นเมืองสังข์ทองและแขวงหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สกายวอล์ค ตั้งอยู่ที่วัดผาตากเสื้อ ต.ผาตั้ง อำเภอสังคม อยู่บนเทือกเขา สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ ๕๐๐ เมตร ซึ่งวัดแห่งนี้ถือว่าเป็นจุดชมวิวที่สวยงามที่สุดแห่งหนึ่งของ จังหวัดหนองคาย ก้าวได้และที่ได้สร้างสร้าง สกายวอล์ค ขึ้นมานั้นก็เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวกันมากขึ้น และกระตุ้นเศรษฐกิจภายในจังหวัดหนองคายด้วย

- ทะเลหมอก “ภูห้วยอีสัน” เป็นจุดชมวิว “ทะเลหมอก” ที่ชาวโพนเป็นทางยาวสุดลูกหูลูกตา โอบล้อมภูเขาจนเห็นเพียงแค่อยอดภูเท่านั้นโดยทะเลหมอกที่นี่เป็นการค้นพบแห่งแรกของจังหวัดหนองคาย สำหรับช่วงชมทะเลหมอกเป็นช่วงฤดูหนาว ตั้งแต่เวลา ๐๕.๓๐ - ๐๙.๐๐ น.ความหนาแน่นของหมอกขึ้นอยู่กับสภาพอากาศของแต่ละวัน เพราะเป็นเรื่องของธรรมชาติ สำหรับผู้ที่สนใจท่องเที่ยวชมทะเลหมอกและเก็บภาพเป็นที่ระลึกแวะมาสัมผัสความงามได้ที่ภูห้วยอีสันบ้านม่วง ตำบลบ้านม่วง อำเภอสังคม จังหวัดหนองคาย การเดินทางใช้เส้นทางถนนสาย ๒๑๑ เลียบริมฝั่งแม่น้ำโขง อำเภอสังคม อำเภอปากชม จังหวัดเลยระยะทางจากตัวอำเภอสังคมประมาณ ๑๗ กิโลเมตร และต้องเดินเท้าเข้าไปถึงจุดชมวิวก่อนเล็กน้อยหรือใช้บริการรถอีแต็ก

- พันโขด แสนไคร้ (แกรนด์แคนยอนหนองคาย) ตั้งอยู่บ้านม่วง อำเภอสังคม ดวงตะวันเริ่มทอแสงอ่อนได้เวลาเดินทางล่องเรือเที่ยวชม “พันโขดแสนไคร้” ซึ่งลำน้ำโขงที่ไหลผ่านอำเภอสังคมตามกระแสน้ำแล้วต้นน้ำอยู่ที่ตำบลบ้านม่วงในฤดูแล้งน้ำโขงลดลงมากแล้วจะปรากฏโขดหินขนาดต่างๆ ขึ้นมีทั้งขนาดเล็กขนาดใหญ่อยู่เต็มไปหมดและตามโขดหินเหล่านี้ จะถูกแต่งแต้มประดับประดาไปด้วยต้นไคร้ให้ใบมีสีเขียวสดเหมือนเป็น ดั่งสวนหย่อมที่เกิดจากหินและต้นไคร้ที่ธรรมชาติสร้างขึ้นมาได้อย่างลงตัวสายน้ำกำลังเปลี่ยนสีตะวันทอแสงกระทบเนื่อน้ำอาบสีเหลืองทองเปล่งประกายระยิบระยับตามเกลียวคลื่นเมื่อเรือหาปลาลำน้อยตัดผ่านเลยไปเป็นภาพความสวยงามยามเย็นนี้ อยู่ที่ “แก่งพาล” เหมาะสำหรับเป็นจุดถ่ายภาพ

- น้ำตกวังน้ำมอก ตั้งอยู่หมู่ที่ ๕ บ้านวังน้ำมอกตำบลพระพุทธรบาท อำเภอศรีเชียงใหม่ เป็นน้ำตกสูง ๓๐ เมตรอยู่ทางทิศเหนือของหมู่บ้าน เลยเขตเทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่ ออกไปทางอำเภอสังคมประมาณ ๒๘ กิโลเมตร ก่อนถึงวัดหินหมากเป้ง ๒๐ เมตรจะมีทางแยกซ้ายเข้าสู่บ้านวังน้ำมอก ระยะทางจากทางแยกเข้าสู่ น้ำตกประมาณ ๗ กิโลเมตร รถยนต์สามารถเข้าถึงตัวน้ำตกได้โดยไม่ต้องเดินเท้าบริเวณน้ำตกมีแนวสันภูเป็นผาหินลักษณะแปลกตามีธารน้ำไหลลดหลั่นกันไปตอนล่างเป็นแหล่งน้ำขนาดใหญ่และลานหินสามารถลงเล่นน้ำได้ช่วงเดือนมิถุนายน - ตุลาคมเป็นช่วงที่เหมาะสมแก่การท่องเที่ยวที่สดนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวสามารถพักค้างคืนแบบโฮมสเตย์และเที่ยวเดินป่า รวมทั้งยังร่วมพิธีบายศรีสู่ขวัญและชมข้าวแลง (กินข้าวเย็นด้วยกัน) ซึ่งเป็นประเพณีของชาวบ้านวังน้ำมอกในการต้อนรับคนแปลกถิ่นที่มาเยือน จึงสร้างความประทับใจให้ผู้มาเยือน เป็นอย่างดีอาหารพื้นบ้านที่ท่านจะได้ลิ้มรส ได้แก่ ไก่บั้ง แกงหน่อไม้ ตาฮับประรด ปลาทอดสมุนไพรกรอบ ฯลฯ โฮมสเตย์บ้านวังน้ำมอกยังได้รับรางวัลกนิรี Award จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๑ และ ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ สาขางค์กรส่งเสริมการท่องเที่ยวดีเด่น

-หาดจอมมณี ตั้งอยู่ที่หมู่ ๑ บ้านจอมมณี ตำบลมีชัย ห่างจากตัวเมืองประมาณ ๒ กิโลเมตร ตามถนนเลียบแม่น้ำโขง ในหน้าแล้งบริเวณริมน้ำโขงจะเกิดเป็นหาดทรายขึ้นมีความยาวประมาณ ๒๐๐ เมตร มีนักท่องเที่ยวทั้งในจังหวัดหนองคายและใกล้เคียงเดินทางไปพักผ่อนเป็นจำนวนมากในช่วงเดือนเมษายนของทุกปี จนได้รับการเรียกขานว่าเป็น “พัทยาสาน”

(๒) แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และศาสนา

-พระสุธรรมเจดีย์ วัดอรัญญบรรพต ตั้งอยู่ที่บ้านหม้อ ตำบลบ้านหม้อ อำเภอศรีเชียงใหม่ สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ โดยชาวบ้านช่วยกันสร้างวัดขึ้นเพื่อให้เป็นที่จำพรรษาของพระรุดงค์ที่มาพักเจริญสมณะและวิปัสสนา เดิมชาวบ้านเรียกว่า วัดป่าผาชัน เพราะสถานที่ตั้งวัดเป็นแนวหินริมแม่น้ำโขงซึ่งเรียกว่าผาชัน ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อใหม่เป็นวัดอรัญญบรรพต มีการออกแบบและก่อสร้าง “พระสุธรรมเจดีย์” ที่มีความงดงาม โดยได้รับความอุปถัมภ์จากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พระสุธรรมเจดีย์เป็นทั้งพิพิธภัณฑสถานและเจดีย์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ เป็นสถานที่ร่มรื่น สงบน่าท่องเที่ยวและสถานปฏิบัติธรรม

- วัดหินหมากเป้ง ตั้งอยู่ที่บ้านไทยเจริญ ตำบลพระพุทธบาท บริเวณวัดมีพื้นที่กว้างขวาง ร่มรื่นด้วยพรรณไม้ สะอาด เรียบร้อยและเงียบสงบ พื้นที่ด้านหลังติดกับลำน้ำโขงซึ่งมองเห็นทัศนียภาพสวยงาม แต่เดิมเคยเป็นที่ปฏิบัติธรรมของหลวงปู่เทสก์เทสังสีเกจิอาจารย์ชื่อดังของภาคอีสาน เป็นผู้ริเริ่มจัดตั้งให้เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมของภิกษุสงฆ์ แม่ชีและผู้แสวงบุญทั้งหลาย หลังจากท่านมรณภาพมีการก่อสร้างเจดีย์ เจดีย์พิพิธภัณฑสถาน พระราชนิโรธรังสีฯ (เทสก์เทสังสี) วางศิลาฤกษ์เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๔ เมื่อการก่อสร้างแล้วเสร็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินมาเป็นองค์ประธานทรงบรรจุอัฐิ พระราชนิโรธรังสีฯ (เทสก์เทสังสี) เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๐

-วัดโพธิ์ชัย พระอารามหลวง หลวงพ่อพระใสเป็นพระพุทธรูปขัดสมาธิราบ ปางมารวิชัยหล่อด้วยทองสีสุกเป็นพระรูปลักษณะงดงามมาก ขนาดหน้าตักกว้าง ๒ ศืบ ๘ นิ้ว ส่วนสูงจากองค์พระเบี่ยงล่างถึงยอดพระเกศา ๔ ศืบ ๑ นิ้ว ประดิษฐานอยู่ที่วัดโพธิ์ชัย ซึ่งเป็นวัดอารามหลวงในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย พระใสหล่อในสมัยเชียงแสน ชั้นหลังพระใสเป็นพระพุทธรูปล้านช้างตามตำนานที่เล่าสืบกันมาว่า พระธิดา ๓ องค์ แห่งกษัตริย์ล้านช้างเป็นผู้สร้างบางท่านถือว่าเป็นพระราชธิดาในพระไชยเชษฐาธิราช ซึ่งมีพระนามตามลำดับว่า เสริม สุก ใส มีพระทัยร่วมกันเป็นเอกฉันท์ในอันที่จะหล่อพระพุทธรูปประจำพระองค์ จึงพร้อมกันขอพระราชทานพรจากพระราชบิดาพระราชบิดาทรงพระราชทานพรจึงให้ช่างหล่อพระพุทธรูปขึ้น ๓ องค์ ขนาดลดหลั่นกันตามลำดับ และขนานนามพระพุทธรูปของตนเองไว้ดังนี้ว่าพระเสริมประจำฟ้าใหญ่ พระสุกประจำคนกลาง และพระใสประจำน้องสุดท้อง ในปี พ.ศ. ๒๓๒๑ พระเจ้าเทววงศ์ได้อัญเชิญพระพุทธรูป ทั้ง ๓ องค์ ไปไว้ ณ เมืองเวียงจันทน์ และในสมัยรัชกาลที่ ๓ ได้อัญเชิญมายังฝั่งไทย แต่เกิดพายุในระหว่างการเดินทางทำให้พระสุกจมน้ำอยู่ที่ปากงึม (เวินพระสุก) ส่วนพระเสริมประดิษฐานไว้ ณ วัดหอก่อง และพระใส ประดิษฐานไว้ ณ วัดโพธิ์ชัย ในสมัยรัชกาลที่ ๔ ได้อัญเชิญพระเสริมลงมาประดิษฐานอยู่ที่วัดปทุมวนาราม กรุงเทพมหานคร ส่วนพระใสประดิษฐานอยู่ที่วัดโพธิ์ชัยจังหวัดหนองคายจะมีงานประเพณีบุญบั้งไฟบูชาพระใสที่วัดโพธิ์ชัยเป็นประจำ และมีการอัญเชิญหลวงพ่พระใสแห่รอบเมืองหนองคายในช่วงเทศกาลสงกรานต์เพื่อให้ประชาชนได้สรงน้ำขอพรหลวงพ่พระใส นอกจากนี้วัดโพธิ์ชัย ยังมีพระธาตุพระอรหันต์ ประดิษฐานอยู่หน้าพระอุโบสถ วัดโพธิ์ชัย ในตำนานอุรังคธาตุได้ระบุว่าพระธาตุอรหันต์สร้างขึ้นในยุคของการบูรณะพระธาตุพนม ครั้งที่ ๒ สมัยพระยาสุเมตตวงศาภักขัตติย์ปกครองมุกขนคร ครั้งเมื่อพระอรหันต์ทั้ง ๕ เข้าสู่นิพพานอัฐิธาตุของพระอรหันต์ทั้ง ๕ ได้นำไปประดิษฐานไว้ใน “เจดีย์พระอรหันต์” ที่ประดิษฐานอยู่บริเวณหน้าพระอุโบสถ วัดโพธิ์ชัย ในปัจจุบัน เนื่องจากบนองค์พระธาตุมีสถาปัตยกรรม

ปูนปั้น นูนสูง เป็นรูปหน้ายักษ์ ชาวหนองคายจึงเรียกว่า พระธาตุองค์นี้ว่า “พระธาตุยักษ์” ผู้ได้สักการะพระบรมสารีริกธาตุด้วยจิตอันเป็นกุศลศรัทธาเท่ากับได้ชื่อว่าได้เข้าเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างแท้จริง

-พระธาตุกลางน้ำ (พระธาตุหล้าหนอง) เดิมชื่อพระธาตุหล้าหนองเป็นเจดีย์ที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ พระบรมธาตุผ้าพระบาทเก่าพระองค์ ตามตำนานอุรังคธาตุหรือตำนานในบริเวณที่เป็นเมืองหนองคายโบราณมานานหลายร้อยปี เดิมเจดีย์อยู่บนฝั่งริมน้ำในเขตวัดพระธาตุหนองคายต่อมาถูกกระแสน้ำกัดเซาะจึงอยู่กลางลำน้ำโขงดังเช่นปัจจุบัน โดยจะเห็นได้ชัดในช่วงฤดูแล้ง พระธาตุหนองคายสร้างขึ้นราวพุทธศตวรรษที่ ๑๙ -๒๐ โดยพระอรหันต์ห้าองค์เดินทางไปอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุจากพระมหาอัสสเประประเทศอินเดียมาบรรจุไว้ในองค์ธาตุ และในปี พ.ศ. ๒๑๐๙ พระเจ้าไชยเชษฐาธิราช แห่งอาณาจักร ล้านช้างได้สร้างมหาธาตุเจดีย์ครอบองค์พระธาตุ มีฐานกว้าง ๑๕.๘ เมตรสูงจากฐานถึงปลายยอด ๓๑ เมตร ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๓๐๐ น้ำในแม่น้ำโขงกัดเซาะพื้นดินบริเวณวัดพระธาตุหนองคายจนเหลือเพียงองค์ธาตุเจดีย์ตั้งอยู่กลางน้ำ กระทั่งปี พ.ศ. ๒๓๙๐ องค์ธาตุเจดีย์พังทลายลงเหลือเพียงซากเจดีย์ ปัจจุบันชาวจังหวัดหนองคายได้สร้างพระธาตุองค์ใหม่ แทนพระธาตุองค์เดิมตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำโขงเป็นหนึ่งในพระธาตุที่อยู่ในตำนานพระอุรังคธาตุที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ คือพระธาตุพนม จังหวัดนครพนม พระธาตุบังพวน และพระธาตุหล้าหนอง จังหวัดหนองคาย และพระธาตุห่อผ้าห่อแพร สารธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

-พระธาตุบังพวน (สัตตมหาสถาน) เป็นที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ และเป็นสัตตมหาสถาน ๑ ใน ๔ ของโลก (๑. อินเดีย ๒. พม่า ๓. วัดเจ็ดยอดจังหวัดเชียงใหม่ และ ๔. วัดพระธาตุบังพวน จังหวัดหนองคาย) ตั้งอยู่ตำบลพระธาตุบังพวน อำเภอเมืองหนองคาย ห่างจากตัวเมือง ๒๒ กิโลเมตรตามทางหลวงหมายเลข ๒๑๑ แยกเข้าตรังกิโลเมตรที่ ๑๐ ไปอีก ๑๒ กิโลเมตร พระธาตุบังพวนสัตตมหาสถาน เป็นการจำลองสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้า ๗ แห่ง (๗ สิ่ง) ได้แก่

๑. โพธิบัลลังก์ : สถานที่ที่พระพุทธเจ้าประทับตรัสรู้ใต้ต้นโพธิ์เป็นเวลา ๗ วัน ภายหลังการตรัสรู้ในช่วงสัปดาห์แรก จากนั้นจึงเสด็จลงจากวัชรอาสน์

๒. อนิมิสเจดีย์ : สถานที่ที่พระพุทธเจ้าเสด็จมาประทับยืนทอดพระเนตรโพธิบัลลังก์ในสัปดาห์ที่ ๒ เป็นเวลา ๗ วันโดยมิได้กะพริบพระเนตร อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของโพธิบัลลังก์

๓. รัตนจกกรมเจดีย์ : สถานที่ที่พระพุทธเจ้าเสด็จจกกรมในสัปดาห์ที่ ๓ อยู่ ๗ วัน เพื่อแสดงปาฏิหาริย์และบรรเทาความกังขา

๔. รัตนฆรเจดีย์ : สถานที่ที่พระพุทธเจ้าประทับนั่งพิจารณาพระอภิธรรมปิฎก ในสัปดาห์ที่ ๔ เป็นเวลา ๗ วัน ในเรือนแก้วที่เทพดานิมิตถวาย

๕. อชาปาลนิโครธเจดีย์ : สถานที่ที่พระพุทธเจ้าเสด็จประทับใต้ต้นไทรซึ่งเป็น ที่พักของคนเลี้ยงแพะ ในสัปดาห์ที่ ๕ เป็นเวลา ๗ วัน เพื่อเสวยวิมุตติผลสมบัติโดยทรงมีพุทธปฏิมาต่อนางมาราว่าพระองค์ทรงละซึ่งกิเลสหมดสิ้นแล้ว

๖. มุจลินทเจดีย์ : สถานที่ที่พระพุทธเจ้าประทับใต้ต้นจิกเสวยวิมุตติผลเป็นเวลา ๗ วัน ในสัปดาห์ที่ ๖ ไกล่สระนำโดยมีพญานาคนาม“มุจลินท์”ขึ้นมาแผ่พังพานป้องกันลมฝนให้พระพุทธองค์

๗. ราชายตนะเจดีย์ : สถานที่ที่พระพุทธเจ้าประทับใต้ต้นเกดเสวยวิมุตติผลสมบัติเป็นเวลา ๗ วัน โดยมีพระอินทร์ถวายผลสมอภิพัย และมี ๒ พาณิชนุ่มถวายข้าวสัตตจังเกิดปฐมอุบาสกในพุทธศาสนาขึ้น

-พระธาตุโพนจิกเวียงจัว ตั้งอยู่ที่บ้านโคกป่าผาง ตำบลปะโค อำเภอเมืองหนองคาย เป็นพระธาตุที่เชื่อกันว่าบรรจุพระธาตุเขี้ยวผาง (พระทันตธาตุ) จำนวน ๓ องค์ ประดิษฐานอยู่ที่วัดป่าพระธาตุบุบ้านโคกป่าผาง ตำบลปะโค อำเภอเมืองหนองคาย

- อนุสาวรีย์ปราบฮ่อ ตั้งอยู่ที่ด้านหลังของสถานีตำรวจภูธรเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย เป็นอนุสาวรีย์ที่บรรจุอัฐิของเหล่าทหารที่เสียชีวิตในการปราบฮ่อ (พวกจีนที่ก่อการกบฏเพื่อล้มล้างราชวงศ์แมนจู) ซึ่งยกทัพมารุกรานมณฑลลาวพวนหนองคาย เมื่อ ร.ศ. ๑๐๕ (พ.ศ. ๒๔๒๙) โดยกรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม มีรับสั่งให้จัดสร้างอนุสาวรีย์ขึ้น ต่อมาใน ปี พ.ศ. ๒๔๙๒ จังหวัดหนองคายได้รับงบประมาณการบูรณปฏิสังขรณ์อนุสาวรีย์ปราบฮ่อ เพื่อให้เป็นอนุสรณ์ของวีรบุรุษผู้หาญกล้าของแผ่นดินและประเทศชาติอันเหมาะสม คณะกรรมการจังหวัดหนองคายจึงได้ย้ายสถานที่ก่อสร้างปราบฮ่อมาสร้างใหม่อย่างโดดเด่นเป็นสง่าอยู่ที่บริเวณหน้าศาลากลางหลังเก่า และมีคำจารึกที่อนุสาวรีย์ทั้ง ๔ ทิศ ทั้งภาษาไทย จีน ลาว และอังกฤษ ปัจจุบันจังหวัดหนองคายจะกระทำพิธีบวงสรวงดวงวิญญาณนักรบไทยที่เสียสละชีวิตในการปราบฮ่อ พร้อมกับการแสดงมหรสพ สมโภชตลอด ๑๐ วัน ๑๐ คืน ณ บริเวณอนุสาวรีย์ปราบฮ่อในระหว่างวันที่ ๕ - ๑๓ มีนาคมของทุกปี

- วัดศรีชมพูนาคีร์ ภายในวัดจะประดิษฐานหลวงพ่อก็คือ ซึ่งเป็นพระพุทธรูปที่งดงาม น่าเลื่อมใส สร้างในสมัยพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชครองเมืองเวียงจันทน์ พระสงฆ์ในวัดศรีชมพูนาคีร์ได้ประชุมปรึกษาหารือกัน ลงมติจะหล่อพระพุทธรูปองค์นี้ขึ้นในบ้านน้ำโมง (เดิมเรียกว่าบ้านน้ำโหม่ง) เพื่อเป็นที่เคารพสักการะแก่อนุชนรุ่นหลัง เมื่อตกลงกันแล้วจึงได้ชักชวนบรรดาพุทธศาสนิกชนทั้งหลายเพื่อเรียไรทองเหลืองบ้าง ทองแดงบ้าง ตามแต่ผู้ที่มีจิตศรัทธาจากท้องที่อำเภอและจังหวัดใกล้เคียง ได้ทองหนักตื้อหนึ่ง (มาตราโบราณ ภาคอีสานถือว่า ๑๐๐ ชั่งเป็นหมื่น ๑๐ หมื่นเป็นแสน ๑๐ แสนเป็นล้าน ๑๐ ล้านเป็นโกฏิ ๑๐ โกฏิเป็นหนึ่งกือ ๑๐ กือเป็นหนึ่งตื้อ) พระสงฆ์และชาวบ้านจึงพร้อมกันหล่อเป็นส่วนๆ ในวันสุดท้ายเป็นวันหล่อตอนพระเศียรในตอนเช้าได้ยกเข้าเตาแล้วแต่ไม่ติด เมื่อเอาเข้าเตาใหม่ ทองยังไม่ละลายดีก็พอดีเป็นเวลาจนพระจะฉินเพล พระทั้งหมด จึงทิ้งเข้าเตาหรือทิ้งเข้าไว้ในเตาแล้วก็ขึ้นไปฉินเพลบนกุฏิฉินเพลเสร็จแล้วลงมาหมายจะเทเข้าที่ค้ำไว้กลับปรากฏเป็นผู้เทติดและสวยงามกว่าที่คิดไว้ น่าอัศจรรย์ จึงสืบถามได้ความว่า (มีชายผู้หนึ่งนั่งห่มผ้าขาวมายกเบ้านั้นเทจนสำเร็จ) แต่ด้วยเหตุที่เบ้านั้นร้อนเมื่อเทเสร็จแล้ว ชายผู้นั้นจึงวิ่งไปทางเหนือบ้านน้ำโหม่งมี ผู้เห็นยืนโลเลอยู่ริมหนองน้ำแห่งหนึ่งแล้วหายไป (หนองน้ำนั้นภายหลังชาวบ้านเรียกว่าหนองโลเลมาจนถึงปัจจุบันนี้ และชายผู้นั้นก็เข้าใจกันว่าเป็นเทวดามาช่วยสร้าง) เมื่อได้นำพระพุทธรูปที่หล่อแล้วมาประดิษฐานไว้ในวัด มีขุนนางชั้นผู้ใหญ่แห่งเมืองเวียงจันทน์มาเที่ยวบ้านน้ำโหม่งสองท่านชื่อว่าท่านหมื่นจันทร์กับท่านหมื่นราม ทั้งสองท่านนี้ได้เห็นพระเจ้านาคีร์ก็เกิดศรัทธาเลื่อมใสที่จะช่วยเหลือจึงได้ช่วยกันก่อฐานและทวารเป็นการส่งเสริมศรัทธาของผู้สร้าง ครั้นเมื่อขุนนางทั้งสองได้กลับถึงเมืองเวียงจันทน์แล้วได้กราบทูลพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช ซึ่งครองเมืองเวียงจันทน์ในเวลานั้นพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชได้เสด็จมาทอดพระเนตรก็ทรงเกิดศรัทธาจึงได้สร้างวิหารประดิษฐานกับแบ่งปันเขตแดนให้เป็นเขตข้าทาสบริวารของพระเจ้านาคีร์

- พิพิธภัณฑสถานบ้านโคกคอน ตั้งอยู่ในเขตบ้านโคกคอน ตำบลโคกคอน อำเภอท่าบ่อ พื้นที่ภายในหมู่บ้านเป็นเนินดินขนาดใหญ่ล้อมรอบด้วยพื้นที่ราบอันเกิดจากการทับถมของตะกอนน้ำ ปัจจุบันพื้นที่โดยรอบนี้เป็นพื้นที่ทำนาปลูกข้าว มีห้วยวังทองซึ่งเป็นลำน้ำโหม่งไหลเลียบผ่านด้านทิศตะวันตกของหมู่บ้าน ส่วนด้านทิศใต้ ติดกับเนินดินมีหนองน้ำขนาดใหญ่ เรียกว่า “หนองนาผาย” แหล่งโบราณคดี ตั้งอยู่ห่างจากห้วยน้ำโหม่ง มาทิศตะวันออกเฉียงใต้ประมาณ ๖ กิโลเมตร ห่างจากแม่น้ำโขงมาทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ประมาณ ๑๐.๕๐ กิโลเมตร และห่างจากเทือกเขาภูพระบาททางทิศตะวันออกประมาณ ๑๖ กิโลเมตร บ้านโคกคอนเป็นแหล่งโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ร่วมกับแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง ต่อเนื่องมาถึงสมัยทวารวดีมีการขุดพบ โครงกระดูกมนุษย์โบราณ และเครื่องใช้ต่างๆ โบราณวัตถุที่สำคัญ ได้แก่ เครื่องมือหินขัด กำไลหิน หัวลูกศรหินกระพรวนสำริด แท่งดินเผา ภาชนะดินเผาเขียนลายแดง เบ้าหลอมโลหะ และเหรียญพูนันสมัยทวารวดีบ้านโคกคอนในปัจจุบัน มีเนื้อที่ประมาณ ๓๐,๗๖๙ ไร่ (๓๒.๕๐ ตารางกิโลเมตร)

-พิพิธภัณฑ์จังหวัดหนองคาย ตั้งอยู่ที่ ถนนมีชัย อำเภอเมืองหนองคาย เดิมเป็นศาลากลางจังหวัดหนองคาย หลังแรกที่สร้างขึ้น ใน ปี พ.ศ. ๒๔๔๐ - ๒๔๔๔ เพื่อใช้เป็นที่ว่าการแล้วได้จัดสร้างศาลาใหม่ ในปี พ.ศ. ๒๔๗๒ โดยซ่อมแซมและปรับปรุงอาคารหลังเดิมเพื่อใช้ว่างานราชการต่อมา พ.ศ. ๒๕๔๔ จึงได้มีการปรับปรุงอีกครั้งเพื่อใช้เป็นหอวัฒนธรรมจังหวัดหนองคาย ภายหลังในปี พ.ศ.๒๕๔๙ ได้เปลี่ยนเป็นพิพิธภัณฑ์จังหวัดหนองคาย โดยมีองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ดูแลเป็นสถานที่เก็บรวบรวมวัตถุโบราณต่างๆ ของจังหวัดหนองคาย

(๓) งานประเพณีและวัฒนธรรม

-งานอนุสาวรีย์ปราบฮ่อและงานกาชาดจังหวัดหนองคาย อนุสาวรีย์ปราบฮ่อ ตั้งอยู่ด้านหลังของสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมือง จังหวัดหนองคายเป็นอนุสาวรีย์ที่บรรจุอัฐิของเหล่าทหารที่เสียชีวิตในการปราบฮ่อ (พวกจีนที่ก่อการกบฏเพื่อล้มล้างราชวงศ์แมนจู) ซึ่งยกทัพมารุกรานมณฑลลาวพวนหนองคาย เมื่อ ร.ศ. ๑๐๕ (พ.ศ. ๒๔๒๙) โดยกรมหลวงประจักษ์ศิลปาคมมีรับสั่งให้จัดสร้างอนุสาวรีย์ขึ้น ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๙๒ จังหวัดหนองคายได้รับงบประมาณการบูรณปฏิสังขรณ์อนุสาวรีย์ปราบฮ่อ เพื่อให้เป็นอนุสรณ์ของวีรบุรุษผู้หาญกล้าของแผ่นดินและประเทศชาติอันเหมาะสม คณะกรรมการจังหวัดหนองคายจึงได้ย้ายสถานที่ก่อสร้างปราบฮ่อมาสร้างใหม่อย่างโดดเด่นเป็นสง่าอยู่ที่บริเวณหน้าศาลากลางหลังเก่า และมีคำจารึกที่อนุสาวรีย์ทั้ง ๔ ทิศ ทั้งภาษาไทย จีน ลาว และอังกฤษ ปัจจุบันจังหวัดหนองคายจะกระทำพิธีบวงสรวงดวงวิญญาณนักรบไทยที่เสียสละชีวิตในการปราบฮ่อ พร้อมกับมีการแสดงแสง สี เสียง ตำนานสงครามปราบฮ่อ มหรสพต่างๆเฉลิมฉลองสมโภชตลอด ๑๐ วัน ๑๐ คืน ในระหว่างวันที่ ๕ -๑๓ มีนาคมของทุกปี ณ บริเวณอนุสาวรีย์ปราบฮ่อ ภายในงานจะมีการแสดงและการละเล่น มีการแสดงประกอบแสง สี เสียง “ตำนานสงครามปราบฮ่อ” มีการออกร้านจำหน่ายสินค้าราคาถูกมากมาย

- งานมหาสงกรานต์ อีสานหนองคายมีการจัดงานช่วงวันสงกรานต์ในเดือนเมษายนของทุกปี ณ บริเวณวัดโพธิ์ชัยอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยมีการอัญเชิญหลวงพ่อบุญเหลือและพระพุทธรูปสำคัญจากวัดต่างๆเข้าขบวนแห่รอบตัวเมืองหนองคาย เพื่อให้ประชาชนได้สรงน้ำและนมัสการ ซึ่งผู้คนทั้งสองฟากฝั่ง สปป.ลาว คนไทย และชาวต่างชาติจะหลั่งไหลมาร่วมพิธีมีดฟ้ามัดดินในงานจะมีการบำเพ็ญบุญตลอดมีมหรสพให้พุทธศาสนิกชนชมฟรีตลอดงาน และในวันที่ ๑๘ เมษายน จะอัญเชิญหลวงพ่อบุญเหลือขึ้นสู่แท่นประดิษฐานถาวรภายในพระอุโบสถเพื่อให้พุทธศาสนิกชนทั่วไปได้กราบไหว้บูชาทุกวันตลอดทั้งปี

- งานบุญบั้งไฟในช่วงเดือน ๖ (พฤษภาคม) ของทุกปี มีการแข่งขันบั้งไฟเพื่อบูชาพญาแถนหรือเทวดาเพื่อขอฝนงานวัดที่บริเวณวัดโพธิ์ชัย ส่วนบริเวณจุดบั้งไฟจะจัดที่สนามห่างจากวัดโพธิ์ชัยไปประมาณ ๑๐ กิโลเมตร

- งานประเพณีออกพรรษาและเทศกาลบั้งไฟพญานาค บรรยายากการแสดงแสง สี เสียง เปิดตำนานบั้งไฟพญานาค บริเวณวัดศรีบุญเรือง ถนนริมโขง อำเภอเมืองหนองคาย บรรยายาก การชมปรากฏการณ์ธรรมชาติบั้งไฟพญานาค ณ บ้านตาลชุม อำเภอรัตนวาปี บั้งไฟพญานาคเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะเวลาพลบค่ำ ในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ในวันออกพรรษาของทุกปี (เดือนตุลาคม) พบเห็นได้ตลอดแนวอำเภอที่ติดกับลำน้ำโขง เช่น อำเภอโพนพิสัย รัตนวาปี ศรีเชียงใหม่ ท่าบ่อ และสังคม บั้งไฟพญานาคเป็นลูกไฟมีสีแดงอมชมพู ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นบั้งไฟของพญานาคที่เมืองบาดาล ในวันออกพรรษามีผู้สนใจเดินทางมาชมเป็นจำนวนมาก และจะจัดงานในช่วงวันออกพรรษาเดือนตุลาคมของทุกปี ณ วัดลำน้ำโขง จากทำน้าวัดลำดวนถึงทำน้าวัดสิริมหากัจจายน์ อำเภอเมืองหนองคาย ในงานจะมีการแสดงแสง สี เสียง เปิดตำนานบั้งไฟพญานาค เรื่องเล่ามีอยู่ในสมัยพุทธกาลภายหลังจากที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสรู้ และเสด็จออกเผยแผ่ศาสนาไปทั่วชมพูทวีป พญานาคเกิดความเลื่อมใสศรัทธาในธรรม ซึ่งพระพุทธ

องค์ทรงประกาศจึงจำแลงกายเป็นบุรุษชอบวช เป็นพระภิกษุสงฆ์ คำคืนหนึ่งพญานาคเผลอหลับไหล คืบร่างเดิม ความทราบถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงขอให้พญานาคลาสิขาเนื่องจากเป็นเดรัจฉาน จะบวชเป็นพระภิกษุสงฆ์ไม่ได้ พญานาคยอมตามคำขอของพระพุทธองค์ แต่ได้ทูลขอให้เรียกกุลบุตรที่กำลังจะบวชว่า “พ่อนาค” ครั้นเมื่อพระพุทธองค์เสด็จโปรดพระนางสิริมหามายาพุทธมารดา ณ สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ในพรรษา ที่ ๗ เสร็จเรียบร้อยแล้ว เสด็จกลับลงสู่โลกในวันออกพรรษาพระองค์ ทรงผายพระกร ออกทำให้ สวรรค์มนุษย์และบาดาลเปิดเชื่อมติดต่อกันในวันนี้เหล่าพญานาคทั้งหลายต่างพ่นลูกไฟถวายความชื่นชมยินดี กลายเป็นที่มาของ“บั้งไฟพญานาค”

-งานตักบาตรเทโวและแข่งเรือมิตรภาพไทย-ลาวจัดขึ้นในเทศกาลออกพรรษาของทุกปี โดยในช่วงเช้าประชาชนจะมาร่วมตักบาตร ในช่วงกลางวันจะมีการแข่งขันเรือยาวในลำน้ำโขงระหว่างไทยและลาว โดยผลัดกันเป็นเจ้าภาพ

(๔) แหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน มีจำนวน ๕ แหล่ง ดังนี้

-โฮมสเตย์บ้านสีกาย ตั้งอยู่เลขที่ ๒๕ หมู่ ๖ ตำบลสีกาย อำเภอเมืองหนองคาย ความเป็นมาของโฮมสเตย์ ในช่วงเทศกาลออกพรรษา จังหวัดหนองคาย ในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ จะมีปรากฏการณ์ บั้งไฟพญานาคเกิดขึ้นในลำแม่น้ำโขงนานแล้ว แต่ไม่มีการประชาสัมพันธ์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้มีสื่อมวลชนเข้ามา ทำข่าวเผยแพร่และได้มีนักท่องเที่ยวชมดูบั้งไฟพญานาค ทำให้โรงแรมในตัวจังหวัดเต็มหมด จึงทำให้หมู่บ้านในแถบริมแม่น้ำโขงได้มีแขกขอเข้าพักอาศัย ต่อมาทางการจึงได้เข้ามาสนับสนุนเปิดการฝึกอบรมและการศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดทำหมู่บ้านโฮมสเตย์ขึ้น พร้อมทั้งมอบหมายให้สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ ครั้งแรกเปิดรับนักท่องเที่ยวมีเพียง ๑๕ ครั้วเรือน ต่อมาได้ดำเนินการประสบผลสำเร็จได้ขยายไปเป็น ๔๑ ครั้วเรือน กิจกรรมของหมู่บ้านที่ให้ความสนใจในการศึกษาดูงานของกลุ่มอาชีพต่างๆ เช่น กลุ่มแปรรูปจากมะเขือเทศ หมอนสมุนไพร มะพร้าวแก้ว ลูกประคบ เป็นต้น จุดเด่นของโฮมสเตย์บ้านสีกาย คือ หาดสีกาย เป็นหาดที่ขาวยาวที่สุด ช่วงเดือนมีนาคม -เมษายน สวยงามมาก ต่อมาได้จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวช่วงเทศกาลสงกรานต์ของทุกปี

-โฮมสเตย์บ้านจอมแจ้ง ตั้งอยู่เลขที่ ๔๕ หมู่ ๑ บ้านจอมแจ้ง ตำบลสีกาย อำเภอเมืองหนองคาย ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๓๙๙ เดิมเป็นหมู่บ้านเล็กๆ ไม่มีชื่อสมัยก่อนการคมนาคมต้องอาศัยเรือตามลำโขง ช่วงหน้าแล้งน้ำน้อยเรือต้องจอดพักที่บริเวณนี้จนแจ้ง (สว่าง) จึงจะเดินทางต่อไปได้จึงได้ชื่อว่า “บ้านแจ้ง” ต่อมาได้เพิ่มคำว่า “จอม” นำหน้าชาวบ้านประกอบอาชีพการทำนา เกษตรกรรม และการประมง น้ำจืดได้รับรางวัลโล่พระราชทานจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี ในฐานะที่เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงตัวอย่าง ปี พ.ศ. ๒๕๔๙

-โฮมสเตย์ปากโสม -ลาภูพาน ตั้งอยู่หมู่ที่ ๓ บ้านลาภูพาน ตำบลผาตั้ง อำเภอสังคม รongรับนักท่องเที่ยวที่อยากชม “ธรรมชาติบนฐานธรรมะ” สัมผัสวิถีชีวิตชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมของชาวตำบลผาตั้ง อำเภอสังคม และได้รับมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยจากกรมการท่องเที่ยวเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๗ และมีสินค้าที่กลุ่มโฮมสเตย์ผลิตเอง เช่น น้ำดื่มสมุนไพรจากหมากตลอด หมากเบ็น สบู่ เป็นต้น

-โฮมสเตย์บ้านวังน้ำมอก ตั้งอยู่หมู่ที่ ๕ บ้านวังน้ำมอก ตำบลพระพุทธบาท อำเภอศรีเชียงใหม่ เป็นโฮมสเตย์ที่มีเอกลักษณ์เป็นของตัวเอง เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนและทางด้านการวัฒนธรรมที่ชัดเจน นักท่องเที่ยวสามารถพักค้างคืนแบบโฮมสเตย์และเที่ยวเดินป่า รวมทั้งยังร่วมพิธีบายศรีสู่ขวัญและชมข้าวพาล้าง (รับประทานอาหารเย็นด้วยกัน) ซึ่งเป็นประเพณีของชาวบ้านวังน้ำมอกในการต้อนรับคนแปลกถิ่นที่มาเยือน จึงสร้างความประทับใจให้ผู้มาเยือนเป็นอย่างดี มีการจำหน่ายสินค้าที่ชุมชนผลิตเอง ได้แก่ แปรรูปจากผ้าฝ้าย โคมไฟพาล้าง เสื้อผ้าสำเร็จรูป เป็นต้น โฮมสเตย์บ้านวังน้ำมอกได้รับรางวัลกีนีรี Award

จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๑ และปี พ.ศ. ๒๕๕๓ สาขางค์กรส่งเสริมการท่องเที่ยวดีเด่น

-โฮมสเตย์บ้านปะโคใต้ หมู่ ๑ ได้เปิดเป็นท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์มาตั้งแต่ ๒๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ จุดเด่น คือ ๑.เป็นศูนย์เรียนรู้ แหล่งศึกษาดูงาน เช่น การเลี้ยงปลากระชังในแม่น้ำโขง การทำขนม การทำปลารมควัน แหล่งเรียนรู้การเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง (ปลูกผักปลอดภัยที่บ้านนาพิพาน หมู่ ๔ เพื่อส่งขายให้ร้านแหลมเนื่องที่ขึ้นชื่อของหนองคายและอุดรธานี) การจักสานจากไม้ไผ่-เชือกไถล่อน เช่น กระติบข้าว กระเป่า พานบายศรี ๒. เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ธรรมชาติและวัฒนธรรม มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมหมอลากลอนพื้นบ้าน ศาสนสถานโบราณสำคัญในพื้นที่ คือ พระธาตุโพนจิกเวียงจัว พระธาตุบุวิหารวัดใหญ่ ศิลปล้านช้างอายุเกือบ ๒๐๐ ปี และ ๓. จุดชมวิวแม่น้ำโขงหมู่บ้านโอท็อปเพื่อการท่องเที่ยววังบัวแดง บ้านโคกป่าฝางบ้านหนองบ่อ สลุปท้าวบารสอยู่ในวัดอุดมสรรพผล (วัดใหญ่)

(๕) แหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ

-ตลาดท่าเสาตั้ง อยู่ในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย ติดริมแม่น้ำโขงเดิมเคยเป็นท่าเรือโดยสารข้ามแม่น้ำโขงไปยังฝั่งลาว (ปัจจุบันท่าเทียบเรือได้ย้ายไปอยู่ข้างวัดหายโศก) และมีร้านค้าจำหน่ายสินค้าเปิดทุกวันตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐-๑๘.๐๐ น. มีสินค้าจากกลุ่มประเทศอินโดจีน เช่น ประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐเกาหลี เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว มีสินค้าจำหน่ายเป็นจำนวนมาก เช่น ของที่ระลึก เครื่องเงิน เซรามิก ผ้าไหม อาหารพื้นเมือง เป็นต้น

- ศาลาแก้วกู่ (วัดแขก) ศาลาแก้วกู่หรือเรียกกันว่าวัดแขกมีรูปปั้นต่างๆ มากมายตามคติความเชื่อในพุทธศาสนาเริ่มสร้างเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๑ โดยหลวงปู่บุญเหลือสุริรัตน์ เป็นสถานที่ที่มีเทวรูปพระพุทธรูป ในปางและขนาดต่างๆ จากแดนสวรรค์ และนรก เป็นความเชื่อตามหลักคำสอนของทุกศาสนา เช่น ศาสนาพุทธ พราหมณ์ ฮินดู ปัจจุบันอยู่ในความดูแลของพุทธมามกะสมาคมหนองคาย ศาลาแก้วกู่ตั้งอยู่ห่างจากตัวเมืองหนองคาย ประมาณ ๓ กิโลเมตร ตามเส้นทางสายหนองคาย-โพนพิสัย เปิดเข้าชมตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐-๑๗.๐๐ น.

-พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำหนองคาย ตั้งอยู่ภายในพื้นที่ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย เลขที่ ๑๑๒ หมู่ที่ ๗ ถนนเฉลิมพระเกียรติ ตำบลหนองกอมเกาะ อำเภอเมืองหนองคาย ห่างจากตัวจังหวัดหนองคายประมาณ ๘ กิโลเมตร เป็นสถานที่แสดงพันธุ์สัตว์น้ำที่เปิดจัดแสดงพันธุ์ปลาชนิดต่างๆ ทั้งปลาน้ำจืดและปลาน้ำเค็ม พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำหนองคาย เปิดทุกวันอังคาร -อาทิตย์ เวลา ๐๙.๐๐ -๑๒.๐๐ น. และ ๑๓.๐๐ -๑๖.๐๐ น. หยุดทุกวันจันทร์ โดยจะมีโชว์ดำน้ำให้อาหารปลาในวันเสาร์ -อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์โดยช่วงเวลา ๑๓.๔๕ น. จะเป็นเวลาให้อาหารปลา

๑.๖ นโยบายและข้อมูลอื่นๆที่สำคัญ

๑. นโยบายรัฐบาล : คณะรัฐมนตรีของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗ มี ๑๑ ด้าน ดังนี้

- (๑) การปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์
- (๒) การรักษาความมั่นคงของรัฐและการต่างประเทศ
- (๓) การลดความเหลื่อมล้ำของสังคมและการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ
- (๔) การศึกษาและเรียนรู้การทฤษฎีการบูรณาการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม

- (๕) การยกระดับคุณภาพบริการด้านสาธารณสุขและสุขภาพของประชาชน
- (๖) การเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ
- (๗) การส่งเสริมบทบาทและการใช้โอกาสในประชาคมอาเซียน
- (๘) การพัฒนาและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีการวิจัยและพัฒนา

และนวัตกรรม

- (๙) การรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรและการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
- (๑๐) การส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาลและการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ
- (๑๑) การปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

๒. ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖ - ๒๕๖๔)

ในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ประเทศไทยจะยังคงประสบภาวะแวดล้อมและบริบทของการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ อาทิ กระแสการเปิดเศรษฐกิจเสรี ความท้าทายของเทคโนโลยีใหม่ๆ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การเกิดภัยธรรมชาติที่รุนแรง ประกอบกับสถานการณ์ด้านต่างๆ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศในปัจจุบันที่ยังคงประสบปัญหาในหลายด้าน เช่น ปัญหาผลิตภาพการผลิตความสามารถในการแข่งขัน คุณภาพการศึกษา ความเหลื่อมล้ำทางสังคม เป็นต้น ทำให้การพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ จึงจำเป็นต้องยึดกรอบแนวคิดและหลักการในการวางแผนที่สำคัญ ดังนี้

- (๑) การน้อมนำและประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- (๒) คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม
- (๓) การสนับสนุนและส่งเสริมแนวคิดการปฏิรูปประเทศ
- (๔) การพัฒนาสู่ความ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

แนวทางการพัฒนา มีดังนี้

- (๑) การยกระดับศักยภาพการแข่งขันและการหลุดพ้นกับดักรายได้ปานกลางสู่รายได้สูง
- (๒) การพัฒนาศักยภาพคนตามช่วงวัยและการปฏิรูประบบเพื่อสร้างสังคมสูงวัย อย่างมี

คุณภาพ

- (๓) การลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม
- (๔) การรองรับการเชื่อมโยงภูมิภาคและความเป็นเมือง
- (๕) การสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- (๖) การบริหารราชการแผ่นดินที่มีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้กำหนด ๑๐ ยุทธศาสตร์

ในแผนพัฒนาฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) นับเป็นแผนแรกที่จะล้อไปกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ในช่วง ๕ ปีแรกวางโครงสร้างประเทศไทยสู่การพัฒนาอย่างมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน เปลี่ยนผ่านประเทศไทยจากประเทศรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง ยึดคนเป็นศูนย์กลาง : แผนพัฒนาฉบับที่ ๑๒ จะเป็นแผนฉบับแรกที่ยึดโยงยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ในช่วงของ ๕ ปีแรกคือ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ซึ่งในยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี วางเป้าหมายให้ไทยเป็นประเทศที่มีรายได้สูงระดับ ๑๒,๗๓๕ ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อคนต่อปี จากที่ในแผนฯ ๑๑ วางไว้ ๖,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อคนต่อปี และ ๘,๒๐๐ ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อคนต่อปี ในช่วงปลายแผนฯ ๑๒ โดยหลักของการวางแผนฯ ๑๒ ได้น้อมนำและ

ประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม การพัฒนาที่ยึดหลักสมดุล ยั่งยืน โดยวิสัยทัศน์ของการพัฒนา ให้ความสำคัญกับการกำหนดทิศทางการพัฒนาที่มุ่งสู่การเปลี่ยนผ่านจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง มีการกระจายรายได้ และการพัฒนาอย่างเท่าเทียม มีระบบนิเวศที่ดี สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ระยะยาว “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” รวมมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ๑๐ ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทุนมนุษย์ เนื่องจากโครงสร้างประชากรไทยจะเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ เมื่อสิ้นสุดแผนฯ ฉบับที่ ๑๒ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยมีสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ ๑๙.๘ ขณะที่วัยแรงงานเริ่มลดลง ส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ จึงให้ความสำคัญกับการวางรากฐานการพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์ มุ่งพัฒนาเชิงคุณภาพในแต่ละช่วงวัยบนพื้นฐานของการมีสถาบันทางสังคมที่เข้มแข็ง เพื่อเตรียมคนไทยให้มีความพร้อมในการดำรงชีวิตในโลกศตวรรษที่ ๒๑

ลดความเหลื่อมล้ำ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคมเพื่อขยายโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมให้กลุ่มประชากร ร้อยละ ๔๐ ที่มีรายได้ต่ำสุด ให้ทุกคนเข้าถึงบริการทางสังคมที่มีคุณภาพได้ทั่วถึง จากเดิมมีความเหลื่อมล้ำด้านสินทรัพย์และการถือครองที่ดินและปัญหาการกระจายบริการภาครัฐที่มีคุณภาพยังไม่ทั่วถึง

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืนคือให้ความสำคัญกับการบริหารเศรษฐกิจมหภาคให้มีเสถียรภาพ เพิ่มประสิทธิภาพภาคการเงินและดูแลวินัยการเงินการคลังควบคู่ไปกับการสร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจรายสาขา มีเป้าหมายให้เศรษฐกิจขยายตัวอย่างมีเสถียรภาพโดยขยายตัวเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๕% มีรายได้ต่อหัวเป็น ๘,๒๐๐ เหรียญสหรัฐฯ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ รักษาฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สร้างสมดุลของการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน และเป็นธรรม การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและการแก้ไขปัญหาวิกฤตสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ความมั่นคง จะเห็นว่าช่วงของแผนฯ ๑๒ มีการก่อการร้ายมากขึ้น ซึ่งต้องดูแล ไม่ให้กระทบกับเศรษฐกิจและสังคม และเป็นแผนที่ต้องเตรียมรับมือกับอาชญากรรมข้ามชาติ

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การบริหารจัดการภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติดมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย มีเป้าหมายเพื่อลดสัดส่วนค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการให้บริการของภาครัฐและประสิทธิภาพการประกอบธุรกิจของประเทศให้อยู่ในอันดับ ๒ ของอาเซียน รวมทั้งลดปัญหาการทุจริตประพฤติดมิชอบของประเทศเพื่อเพิ่มคะแนน ดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (CPI) ให้อยู่สูงกว่า ๕๐% เมื่อสิ้นสุดแผนฯ ๑๒ ปัจจุบันอยู่ที่ร้อยละ ๓๘ และใน ๒๐ ปี ตั้งเป้าให้การคอร์รัปชันหมดไปจากประเทศ

พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ มีเป้าหมายสำคัญ คือการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ในภาพรวม เช่น เพิ่มปริมาณการขนส่งสินค้าทางรางจาก ๒% เป็นไม่น้อยกว่า ๔% และปริมาณการขนส่งสินค้าทางน้ำเพิ่มจาก ๑๕% เป็นไม่น้อยกว่า ๑๙% ขณะที่การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล เช่น ขยายโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ได้ ๘๕% ของหมู่บ้านทั่วประเทศและมีผู้ประกอบการดิจิทัลรายใหม่เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ ราย โดยช่วงแผนฯ ๑๒ คาดว่าการพัฒนาระบบรถไฟทางคู่ขนาดราง ๑ เมตร ระยะแรกจะแล้วเสร็จทุกเส้นทางและเริ่มสร้างโครงข่ายรถไฟทางคู่ระยะที่ ๒

ได้ และ เริ่มก่อสร้างระบบไฟฟ้าความเร็วสูงเพื่อเป็นเครื่องมือกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค โดยทาควบคู่ไปกับการวางแผนพัฒนาพื้นที่เมืองบริเวณสถานีรถไฟ และเริ่มพัฒนาระบบขนส่งมวลชนสาธารณะในเมืองหลัก และพัฒนาโครงข่ายถนน เส้นทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๘ วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี วิจัยและนวัตกรรม มีเป้าหมายเพิ่มสัดส่วน

ค่าใช้จ่าย การลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาสู่ ๑.๕% ของจีดีพี และสัดส่วนการลงทุนวิจัยและพัฒนาภาคเอกชนต่อภาครัฐเป็น ๗๐:๓๐ เพิ่มบุคลากรด้านวิจัยและพัฒนาเป็น ๒๕ คนต่อประชากร ๑๐,๐๐๐ คน และเพิ่มอันดับความสามารถแข่งขันโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่จัดโดยไอเอ็มดีให้อยู่ในลำดับ ๑ ใน ๓๐

พัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจ

ยุทธศาสตร์ที่ ๙ การพัฒนาภาค เมืองและพื้นที่เศรษฐกิจ วางแนวทางพัฒนาที่สำคัญคือ

พัฒนาภาคเหนือให้เป็นฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าสูง พัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้หลุดพ้นจากความยากจนก้าวสู่เป้าหมาย "อีสาน พึ่งตนเอง" พัฒนาภาคกลางให้เป็นฐานเศรษฐกิจชั้นนำ เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมของอาเซียน เป็นฐานการผลิตอาหารและสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ พัฒนาภาคใต้เป็นฐานสร้างรายได้ที่หลากหลาย เป็นศูนย์กลางผลิตภัณฑ์ยางพาราและปาล์มน้ำมันของภูมิภาค เป็นแหล่งผลิตภัณ์อาหารทะเลที่ได้มาตรฐานสากล รวมทั้งพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก หรืออีสเทิร์นซีบอร์ด มีเป้าหมายฟื้นฟูและพัฒนาให้ขยายตัวอย่างสมดุล ส่วนพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ชายแดนจะเป็นประตูเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน ที่เติบโตอย่างยั่งยืนและเกิดผลเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ กำหนดให้พัฒนาเมืองศูนย์กลางของจังหวัดให้เป็นเมืองน่าอยู่สำหรับคนทุกกลุ่มในสังคมอย่างเท่าเทียม

ยุทธศาสตร์ที่ ๑๐ การต่างประเทศ ประเทศเพื่อนบ้านและภูมิภาค ได้แก่ การเตรียมความพร้อมให้ไทยเป็นประตูสู่ภาคตะวันตกและภาคตะวันออกของเอเชีย โดยดำเนินยุทธศาสตร์เชิงรุกในการส่งเสริมผู้ประกอบการไทยไปลงทุนในต่างประเทศ เพื่อใช้ประโยชน์จากจุดเด่นของทำเลที่ตั้งของไทยเป็นจุดเชื่อมโยงสำคัญให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทย

๓. ประเทศไทย ๔. ” หรือ “ไทยแลนด์ ๔.๐ ”

ไทยแลนด์ ๔.๐ เป็นวิสัยทัศน์เชิงนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยหรือ โมเดลพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาล ภายใต้การนำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่เข้ามาบริหารประเทศบนวิสัยทัศน์ที่ว่า “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ที่มีการให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนปฏิรูปประเทศด้านต่างๆ เพื่อปรับแก้จัดระบบ ปรับทิศทาง และสร้างหนทางพัฒนาประเทศให้เจริญสามารถรับมือกับโอกาสและภัยคุกคามแบบใหม่ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงในศตวรรษที่ ๒๑ ได้ “ประเทศไทย ๔.๐” คือ ประเทศไทยในอดีตที่ผ่านมามีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจเป็นต้นไปอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ ยุคแรก เรียกว่า “ประเทศไทย ๑.๐” เน้นการเกษตรเป็นหลัก เช่น ผลิตและขาย พืชไร่ พืชสวน หมู หมา กา ไก่ เป็นต้น ยุคที่สอง เรียกว่า “ประเทศไทย ๒.๐” เน้นอุตสาหกรรมแต่เป็นอุตสาหกรรมเบา เช่น การผลิตและขายรองเท้า เครื่องหนัง เครื่องดื่ม เครื่องประดับ เครื่องเขียน กระเป๋า เครื่องนุ่งห่ม เป็นต้น และปี พ.ศ. ๒๕๕๙ จัดอยู่ใน ยุคที่สาม เรียกว่า “ประเทศไทย ๓.๐” เป็นอุตสาหกรรมหนักและการส่งออก เช่น การผลิตและขาย ส่งออกเหล็กกล้า รถยนต์ ถังน้ำมัน แยกก๊าซธรรมชาติ ปูนซีเมนต์ เป็นต้น แต่ไทยในยุค ๑.๐ ๒.๐ และ ๓.๐ รายได้ประเทศยังอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งต้องรีบพัฒนาเศรษฐกิจสร้างประเทศ จึงเป็นสาเหตุให้เข้าไปสู่ยุคที่สี่ให้รหัสใหม่ว่า “ประเทศไทย ๔.๐” ให้เป็นเศรษฐกิจใหม่ (New Engines of Growth) มีรายได้สูง โดยวางเป้าหมายให้เกิดภายใน ๕-๖ ปี คล้ายกับการวางแผนภาพอนาคตทางเศรษฐกิจที่ชัดเจนของประเทศที่พัฒนา เช่น สหรัฐอเมริกา “A Nation of Makers” อังกฤษ “Design of Innovation” อินเดีย “Made in India” หรือ ประเทศเกาหลีใต้ที่วางโมเดลเศรษฐกิจในชื่อ “Creative Economy”

“ประเทศไทย ๔.๐” เป็นความมุ่งมั่นของนายกรัฐมนตรี ที่ต้องการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจ ไปสู่ “Value-Based Economy” หรือ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” โดยมีฐานคิดหลักคือ เปลี่ยนจากการผลิตสินค้า “โภคภัณฑ์” ไปสู่สินค้าเชิง “นวัตกรรม” เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรม ไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิด สร้างสรรค์ และนวัตกรรม และเปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิตสินค้า ไปสู่การเน้นภาคบริการมากขึ้น

ดังนั้น “ประเทศไทย ๔.๐” จึงมีการเปลี่ยนวิธีการทำที่มีลักษณะสำคัญคือเปลี่ยนจากการเกษตรแบบดั้งเดิมในปัจจุบัน ไปสู่การเกษตรสมัยใหม่ ที่เน้นการบริหารจัดการและเทคโนโลยี (Smart Farming) โดยเกษตรกรต้องร่ำรวยขึ้น และเป็นเกษตรกรแบบเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur) เปลี่ยนจาก Traditional SMEs หรือ SMEs ที่มีอยู่และรัฐต้องให้ความสำคัญช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลาไปสู่การเป็น Smart Enterprises และ Startup บริษัทเกิดใหม่มีศักยภาพสูง เปลี่ยนจาก Traditional Services ซึ่งมีการสร้างมูลค่าค่อนข้างต่ำ ไปสู่ “High Value Services” และเปลี่ยนจากแรงงานทักษะต่ำไปสู่แรงงานที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ/ทักษะสูง ไทยแลนด์ ๔.๐ จะพัฒนาเพื่อให้เกิดผลจริงต้องมีการพัฒนาวิทยาการ ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัย และการพัฒนาต่อยอดในกลุ่มเทคโนโลยีและอุตสาหกรรม เป้าหมาย มีจำนวน ๕ กลุ่ม ดังนี้

๑. กลุ่มอาหาร เกษตร และเทคโนโลยีชีวภาพ เช่น สร้างเส้นทางธุรกิจใหม่ (New Startups) ด้านเทคโนโลยีการเกษตรเทคโนโลยีอาหาร เป็นต้น

๒. กลุ่มสาธารณสุข สุขภาพ และเทคโนโลยีทางการแพทย์ เช่น พัฒนาเทคโนโลยีสุขภาพ เทคโนโลยีการแพทย์ สปา เป็นต้น

๓. กลุ่มเครื่องมือ อุปกรณ์อัจฉริยะ หุ่นยนต์ และระบบเครื่องกลที่ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ควบคุม เช่น เทคโนโลยีหุ่นยนต์ เป็นต้น

๔. กลุ่มดิจิทัล เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เชื่อมต่อและบังคับอุปกรณ์ต่างๆ ปัญญาประดิษฐ์ และเทคโนโลยีสมองกลฝังตัว เช่น เทคโนโลยีด้านการเงิน อุปกรณ์เชื่อมต่อออนไลน์โดยไม่ต้องใช้คน เทคโนโลยีการศึกษา อี-มาร์เก็ตเพลส (E-Marketplace) อี-คอมเมิร์ซ (E-Commerce) เป็นต้น

๕. กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ วัฒนธรรม และบริการที่มีมูลค่าสูง เช่น เทคโนโลยีการออกแบบ ธุรกิจไลฟ์สไตล์ เทคโนโลยีการท่องเที่ยว การเพิ่มประสิทธิภาพการบริการ เป็นต้น ไทยแลนด์ ๔.๐ การพัฒนาประเทศภายใต้โมเดล “ประเทศไทย ๔.๐” จะสำเร็จ ใช้แนวทาง “สานพลังประชารัฐ” เป็นตัวการขับเคลื่อน โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน ภาคการเงินการธนาคาร ภาคประชาชน ภาคสถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยและสถาบันวิจัยต่างๆ ร่วมกันระดมความคิด ผนึกกำลังกันขับเคลื่อน ผ่านโครงการ บันทึกความร่วมมือ กิจกรรม หรือ งานวิจัยต่างๆ โดยการดำเนินงานของ “ประชารัฐ” กลุ่มต่างๆ อันได้แก่ กลุ่มที่ ๑ การยกระดับนวัตกรรมและผลิตภัณธ์การปรับแก้กฎหมายและกลไกภาครัฐ พัฒนาคลัสเตอร์ภาคอุตสาหกรรมแห่งอนาคตและการดึงดูดการลงทุน และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน กลุ่มที่ ๒ การพัฒนาการเกษตรสมัยใหม่และการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐ กลุ่มที่ ๓ การส่งเสริมการท่องเที่ยวและไมล์ การสร้างรายได้ และการกระตุ้นการใช้จ่ายภาครัฐ กลุ่มที่ ๔ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และพัฒนาผู้นำ (โรงเรียนประชารัฐ) รวมทั้งการยกระดับคุณภาพวิชาชีพ และกลุ่มที่ ๕ การส่งเสริมการส่งออกและการลงทุนในต่างประเทศรวมทั้งการส่งเสริมกลุ่ม SMEs และผู้ประกอบการใหม่ (Star Up) ซึ่งแต่ละกลุ่มกำลังวางระบบและกำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนนโยบายอย่างเข้มข้น

โดยสรุป กระบวนทัศน์ในการพัฒนาประเทศภายใต้ “ประเทศไทย ๔.๐” เป็นอีกนโยบายหนึ่งที่เป็นการวางรากฐานการพัฒนาประเทศในระยะยาว เป็นจุดเริ่มต้นในการขับเคลื่อนไปสู่การเป็นประเทศที่ มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ตามวิสัยทัศน์รัฐบาล เป็นรูปแบบที่มีการผลักดันการปฏิรูปโครงสร้าง

เศรษฐกิจ การปฏิรูป การวิจัยและการพัฒนา และการปฏิรูปการศึกษาไปพร้อมๆ กันเป็นการผนึกกำลังของทุกภาคส่วนภายใต้แนวคิด “ประชารัฐ” ที่ผนึกกำลังกับเครือข่ายพันธมิตรทางธุรกิจ การวิจัยพัฒนา และบุคลากรทั้งในและระดับโลก ในระยะเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมา ประเทศไทยผ่านการพัฒนาเศรษฐกิจมาแล้ว ๓ ช่วงสำคัญ คือ ในช่วงที่ ๑ ประเทศไทยพัฒนาประเทศบนฐานรายได้ภาคเกษตรเป็นหลัก ใช้ทรัพยากรเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ส่วนในระยะต่อมาคือการพัฒนาประเทศโดยใช้อุตสาหกรรมเบา มีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในภาคอุตสาหกรรมให้มากขึ้น ทำให้สามารถยกระดับจากประเทศรายได้ต่ำขึ้นมาเป็นประเทศรายได้ปานกลาง ส่วนในช่วงของประเทศไทย ๓.๐ ประเทศไทยเร่งรัดการผลิตโดยใช้อุตสาหกรรมหนักเป็นตัวขับเคลื่อน ซึ่งในช่วงนี้เศรษฐกิจมีการขยายตัวมาอย่างต่อเนื่อง แต่ปัญหาก็คือการผลิตโดยใช้เครื่องจักรหนักและแรงงานเข้มข้น ยังไม่เพียงพอที่จะทำให้ประเทศหลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลาง ดังนั้นในโมเดลประเทศ ๔.๐ คือการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการผลิตเน้นการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการ สิ่งที่รัฐบาลอยากไปให้ถึงก็คือ การที่ประเทศไทยสามารถสร้างและส่งออกเทคโนโลยีของตัวเองได้ โดยมีเป้าหมายอยู่ที่ ๕ อุตสาหกรรมที่ประเทศมีองค์ความรู้ และศักยภาพที่จะพัฒนาต่อยอดได้ ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร เกษตรและไบโอเทคโนโลยี (Food, Agriculture & Bio-tech) กลุ่มอุตสาหกรรมเพื่อสุขภาพ (Health, Wellness & Bio-Medical) กลุ่มอุตสาหกรรมอุปกรณ์อัจฉริยะ และหุ่นยนต์เพื่ออุตสาหกรรม (Smart Devices Robotics & Mechatronics) กลุ่มอุตสาหกรรมดิจิทัล พัฒนาระบบการสื่อสาร และเทคโนโลยีสมัยใหม่ (Digital & Embedded Technology) กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ และการเพิ่มมูลค่าการบริการ การพัฒนาในแนวทางนี้ เป็นเป้าหมายสำคัญอย่างหนึ่งของประเทศ ในแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และสิ่งที่ต้องเดินหน้าปฏิรูป เพื่อผลักดันโมเดลประเทศไทย ๔.๐ มี ๓ เรื่องที่ต้องปฏิรูปไปพร้อมๆ กัน คือ การปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจจากเดิมที่เป็นการผลิตโดยใช้แรงงาน เครื่องจักรและทรัพยากรต้องเปลี่ยนเป็นการผลิตบนฐานความรู้ และเทคโนโลยี (Technology Base) การพัฒนาภาคบริการ รวมทั้งต้องมีการปฏิรูปการวิจัยและพัฒนา ดังสถาบันวิจัยระดับโลกเข้ามาตั้งในประเทศไทย และการปฏิรูประบบการศึกษาต้องเน้นไปที่การสร้างแรงงานที่มีความรู้เรื่องเทคโนโลยี เพื่อสอดคล้องกับแนวทางพัฒนาอุตสาหกรรมในอนาคต

แนวคิด Industry ๔.๐ นี้ มักเรียกในสหรัฐอเมริกาว่า “The Internet of Things” คือการทำให้กระบวนการผลิตสินค้าเชื่อมกับเทคโนโลยีดิจิทัล หรือแม้กระทั่งทำให้ตัวสินค้าเองเชื่อมกับเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น การมีระบบป้อนข้อมูลให้เครื่องจักรสามารถผลิตสิ่งของตามแต่การสั่ง (ออนไลน์) จากผู้บริโภคโดยตรง การใส่ตัวส่งข้อมูลในเครื่องใช้ไฟฟ้า เพื่อประมวลสถิติการใช้และแจ้ง (โดยอัตโนมัติ) กลับไปยังโรงงานเมื่อเกิดปัญหาทางเทคนิค การใช้คอมพิวเตอร์จิ๋วกินได้ (ขนาดเท่ายาเม็ด) ให้ผู้บริโภคกลืนเข้าไปเพื่อเก็บข้อมูลสุขภาพในร่างกาย ฯลฯ จะเห็นได้ว่า Industry ๔.๐ ยังเป็นแนวคิดที่ใหม่มาก หลายอย่างอยู่ในช่วงทดลองและพัฒนา แต่ก็ยังเป็นแนวคิดที่มีศักยภาพที่จะเปลี่ยนแปลงทุกวงการ ตั้งแต่แนวทางการบริโภคสินค้าของผู้คนทั่วไป ตลอดจนแนวทางการรักษาทางการแพทย์ ระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ มักเริ่มจากภาคการเกษตร จากนั้นจึงพัฒนาภาคอุตสาหกรรม และต่อไปยังภาคบริการและภาคการเงิน แต่หลังจากที่เกิดวิกฤตการเงินในสหรัฐอเมริกา และยุโรปในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ก็ทำให้มีนักวิเคราะห์หลายคนเริ่มมองว่า ภาคบริการและภาคการเงินนั้นเป็น “มายา” มากกว่าจะเป็น “ของจริง” ภาคอุตสาหกรรมต่างหากที่นับเป็นหัวใจที่แท้จริงของระบบเศรษฐกิจ ทำให้เห็นการหวนกลับมาเน้นการส่งเสริมภาคอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีก้าวหน้าทั้งในสหรัฐฯ และ ในยุโรป ส่วนประเทศไทยนั้น ตอนนี้มีนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) ดูจากในเว็บไซต์ของรัฐบาลบอกว่าคำนี้มาจากหนังสือ “The Digital Economy” ของฝรั่งเศสในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ (หนังสือพูดถึง E-Commerce เป็นหลัก) โดยที่นโยบายของรัฐบาลไทยในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ อ่านจับใจความสำคัญได้ว่า

เน้นส่งเสริมการขายเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมทั่วประเทศส่งเสริม E-Commerce E-Documents และ E-Learning เพื่อให้ไทยก้าวเป็นผู้นำเศรษฐกิจดิจิทัลในภูมิภาคอาเซียน

๔. ร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๙)

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๘ เห็นชอบให้มีการจัดตั้ง

คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนและให้เสนอร่างยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบเพื่อใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานในระยะที่ ๒ ของรัฐบาล (ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙) และกรอบการปฏิรูปในระยะที่ ๓ (ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นต้นไป) คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ ๒ คณะ ได้แก่

(๑) คณะอนุกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์และกรอบการปฏิรูป เพื่อจัดทำร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี

(๒) คณะอนุกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการตามแนวทางการปฏิรูปประเทศเพื่อจัดทำร่างแผนปฏิบัติการตามแนวทางการปฏิรูปประเทศ (Roadmap) ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี คณะอนุกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์และกรอบการปฏิรูปได้ดำเนินการยกร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี ตามแนวทางที่คณะรัฐมนตรีกำหนด โดยได้มีการนำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติที่มาจากหลายภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการเมือง และ นักวิชาการ รวมถึงได้พิจารณานำข้อคิดเห็นจากสภาพัฒนาการปฏิรูปแห่งชาติ และความคิดเห็นจากภาคประชาชนมาเป็นข้อมูล ในการยกร่างยุทธศาสตร์ชาติด้วย และได้นำเสนอร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี ต่อที่ประชุมคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการปรับปรุงร่างยุทธศาสตร์ชาติตามมติที่ประชุมคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ

ในการดำเนินการขั้นต่อไป คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติจะนำเสนอร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและจะได้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน ก่อนที่จะนำเสนอต่อ สภานิติบัญญัติแห่งชาติให้ความเห็นชอบกรอบยุทธศาสตร์ชาติมาใช้เป็นกรอบในการกำหนดทิศทางในการบริหารประเทศภายในเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งเป็นช่วงเวลาของการประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ - กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔) นอกจากนี้หน่วยงานต่างๆ จะได้นำแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ซึ่งเป็นแผนระยะ ๕ ปี มาถ่ายทอดลงสู่แผนปฏิบัติการระดับกระทรวงและแผนพัฒนารายสาขา ในระหว่างที่กลไกการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติตามร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่อยู่ระหว่างการดำเนินการซึ่งคาดว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จภายในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

สาระสำคัญ

ด้านสภาพแวดล้อม : ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา กระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโลก เป็นไป อย่างรวดเร็วและหลายมิติทำให้ภูมิทัศน์ของโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้ก่อให้เกิดโอกาส ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยี และการเมืองของประเทศไทย และ ในขณะเดียวกันก็เป็นความเสี่ยงและภัยคุกคามที่ต้องบริหารจัดการด้วยความยากลำบากมากขึ้น กระแสทุนนิยมและการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์เศรษฐกิจของโลกได้ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไทย จากเดิมที่มีโครงสร้างเศรษฐกิจในระบบ “เกษตรแบบพึ่งตนเอง” ต้องปรับตัวและเปลี่ยนไปเป็นระบบเศรษฐกิจที่ “พึ่งพาอุตสาหกรรมและการส่งออก” การพัฒนาในภาคเกษตรล่าช้ากว่าฐานการผลิตอื่นที่อาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่มากขึ้น ตามลำดับ จึงมีปัญหาคอขวดหรือความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้ระหว่างภาคการเกษตรกับ

ภาคอุตสาหกรรม และระหว่างสังคมในเมืองและชนบทขยายวงกว้างขึ้น และปัญหาความยากจนกระจุกตัวในกลุ่มเกษตรกรรายย่อยและในภาคชนบท ในขณะที่เดียวกันการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ของโลกได้ทำให้เกิดภัยคุกคามด้านอื่นๆ ที่ซับซ้อนขึ้น อาทิ การก่อการร้าย โรคระบาดเครือข่ายยาเสพติดข้ามชาติ และการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลกที่รุนแรงขึ้น โดยที่การก่อการร้ายจะยังเป็นภัยคุกคามของโลก และอาชญากรรมข้ามชาติเป็นปัญหาที่มีแนวโน้มขยายตัวมากขึ้นตามกระแสโลกาภิวัตน์ที่เข้มข้นขึ้น การเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของผู้คน สินค้าและบริการ เงินทุน และองค์ความรู้และเทคโนโลยีอย่างเสรีภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์เข้มข้นจะเอื้อให้สามารถประกอบอาชญากรรมในรูปแบบและช่องทางใหม่ๆ ที่แยบยลมากขึ้น สถานการณ์และแนวโน้มดังกล่าวบ่งชี้ว่าประเทศไทยต้องเตรียมความพร้อมในการพัฒนาระบบการเตือนภัยและการบริหารความเสี่ยงที่ดีและประชาชนจะต้องได้รับความรู้ที่สามารถใช้วิจารณ์ญาณได้ดีในสถานการณ์ที่ส่อแหลมและมีความเสี่ยง

นอกจากนั้นในช่วงต้นศตวรรษที่ ๒๑ กระแสโลกาภิวัตน์ได้ทำให้ภูมิทัศน์ทางด้านเศรษฐกิจและ สังคมของโลกเปลี่ยนแปลงจากเศรษฐกิจสังคมอุตสาหกรรมมุ่งสู่เศรษฐกิจสังคมดิจิทัล ประกอบกับในอนาคต ๒๐ ปีข้างหน้าสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญในทุกมิติ เงื่อนไขภายนอกที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศไทยในอนาคตได้แก่กระแสโลกาภิวัตน์ที่เข้มข้นขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีความเสี่ยงและท้าทายต่อการปรับตัวมากขึ้นจากการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีและรวดเร็วของผู้คน เงินทุน ข้อมูลข่าวสาร องค์ความรู้และเทคโนโลยีและสินค้าและบริการ ขณะเดียวกันการรวมกลุ่มเศรษฐกิจในภูมิภาคนำไปสู่ความเชื่อมโยงทุกระบบ ในขณะที่ศูนย์รวมอำนาจทางเศรษฐกิจโลกเคลื่อนย้ายมาสู่เอเชียภายใต้สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจโลกซึ่งในช่วงระยะ ๑๐ ปีข้างหน้าจะยังคงได้รับผลกระทบจากปัจจัยสำคัญหลายประการทั้งปัญหาต่อเนื่องจากวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจโลกในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๕๒ และวิกฤติการณ์ในกลุ่มประเทศยูโรโซนที่ทำให้ระดับหนี้สาธารณะในประเทศต่างๆ เพิ่มขึ้นและกลายเป็นความเสี่ยงต่อความยั่งยืนทางการคลังขณะที่จะมีผลพวงต่อเนื่องจากการดำเนินมาตรการขยายปริมาณเงินขนาดใหญ่ในสหรัฐอเมริกา ยุโรป และญี่ปุ่น ซึ่งเป็นความเสี่ยงให้เกิดภาวะเงินเฟ้อได้เมื่อเศรษฐกิจฟื้นตัวเต็มที่รวมทั้งอาจจะมีความผันผวนของการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ นอกจากนี้การพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเข้าสู่จุดอิ่มตัวมากขึ้น ขณะที่การพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ที่จะช่วยให้ประสิทธิภาพการผลิตของโลกเพิ่มขึ้นขนานใหญ่และเป็นวงกว้าง เช่นที่เคยเกิดขึ้นในช่วงการปฏิวัติอุตสาหกรรมยังไม่มีแนวโน้มการก่อตัวที่ชัดเจนแต่ก็มีแนวโน้มของการพัฒนาเทคโนโลยีในรูปแบบใหม่ๆ ที่จะเปิดโอกาสสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจรูปแบบใหม่ ๆ ซึ่งภายใต้เงื่อนไขดังกล่าว เศรษฐกิจโลกในช่วง ๑๐ ปีข้างหน้า มีแนวโน้มที่จะขยายตัวต่ำกว่าเฉลี่ยร้อยละ ๕.๑ ในช่วง ๕ ปีก่อนวิกฤติเศรษฐกิจโลก (พ.ศ. ๒๕๔๖ - ๒๕๕๐) ดังนั้น ภายใต้สถานการณ์ที่ตลาดโลกขยายตัวช้าแต่ประเทศต่าง ๆ ขยายกำลังการผลิตเพื่อยกระดับศักยภาพการผลิต การแข่งขันในตลาดโลกจะมีความรุนแรงขึ้น ขณะเดียวกันการลดลงของประชากรไทยในระยะ ๑๐ - ๑๕ ปีข้างหน้า จะทำให้ขนาดของตลาดในประเทศขยายตัวช้าลง เงื่อนไขดังกล่าวเป็นความเสี่ยงสำหรับอนาคตของเศรษฐกิจไทยในระยะยาวหากประเทศไทยไม่เร่งปรับโครงสร้างเพื่อแก้ปัญหาจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งให้สัมฤทธิ์ผล ในด้านความมั่นคงของโลกก็กำลังก้าวเข้าสู่ช่วงเปลี่ยนผ่านที่สำคัญจากการปรับดุลอำนาจของ สหรัฐฯ เพื่อพยายามคงบทบาทผู้นำโลกไว้และเพื่อคานอิทธิพลและบทบาทของจีนและรัสเซียที่เพิ่มมากขึ้น ในเอเชียและยุโรปนั้นน่าจะมีผลทำให้บรรยากาศด้านความมั่นคงของโลกในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ มีลักษณะผสมผสานกันทั้งความร่วมมือและความขัดแย้งโดยขึ้นอยู่กับปัจจัยผลประโยชน์แห่งชาติทั้งในระดับทวีปและพหุภาคีเป็นองค์ประกอบสำคัญในการกำหนดนโยบายของประเทศและกลุ่มประเทศ สำหรับการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วจะเป็นเงื่อนไขสำคัญสำหรับอนาคตของโลกและประเทศไทยเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เป็นอัจฉริยะจะกระทบการดำรงชีวิตของคนและทำให้เกิดธุรกิจรูปแบบใหม่ รวมทั้งเกิดการเชื่อมต่อและการบรรจบกันของเทคโนโลยีก้าวหน้า อุตสาหกรรม และผลิตภัณฑ์ภายใต้เงื่อนไขที่กดดันให้ต้องมีความ

สอดคล้องกับแนวคิดสีเขียวด้วยเช่นกัน และในขณะเดียวกัน เทคโนโลยีก็จะมีส่วนสำคัญในการแก้ปัญหาการลดลงของทรัพยากรต่างๆรวมทั้งน้ำมันซึ่งในช่วงที่ผ่านมาต้องเผชิญกับภาวะที่ปริมาณลดลง ราคาแพงขึ้น และผลักดันให้มุ่งสู่การผลิตพลังงานทดแทนในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งพืชพลังงานที่อาจจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางอาหารของโลก นอกจากนี้ ยังมีข้อจำกัดและความเสี่ยงสำคัญจากการเข้าสู่สังคมสูงวัยของโลกและภาวะ ภูมิอากาศเปลี่ยนแปลงผันผวนและภาวะโลกร้อน ทั้งนี้โครงสร้างประชากรโลกที่เข้าสู่สังคมสูงวัยแม้จะส่งผลให้เกิดโอกาสทางธุรกิจใหม่ ๆ แต่มีความเสี่ยงให้เกิดการแข่งขันแรงงานและเงินทุน รวมทั้งมีแรงกดดันต่อการใช้จ่ายงบประมาณด้านสวัสดิการและสาธารณสุขเพิ่มขึ้นในหลาย ๆ ประเทศกลายเป็นความเสี่ยงด้านการคลังที่สำคัญ สำหรับภาวะโลกร้อนและการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศที่ผันผวนก่อให้เกิดภัยธรรมชาติที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นนั้นกดดันให้ต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินธุรกิจ การดำรงชีวิต การผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้นในขณะที่ความพยายามในการกระจายความเจริญและการพัฒนาให้มีความทั่วถึงมากขึ้นประกอบกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นจะส่งผลให้ความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่องตามมาด้วยการมีข้อกำหนดของรูปแบบและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการใช้พื้นที่ และความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมภายใต้เงื่อนไข การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว การยึดถือหลักการบริหารจัดการที่ดีทั้งในภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน การใช้ระบอบประชาธิปไตย และการปฏิบัติให้เป็นไปตามสิทธิมนุษยชนจะเข้มข้นมากขึ้น ปัจจุบันทำให้ประเทศไทยมีระดับการพัฒนาที่สูงขึ้นตามลำดับโดยถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศระดับรายได้ปานกลางมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๑ และได้ขยับสูงขึ้นมาอยู่ในกลุ่มบนของกลุ่มประเทศระดับรายได้ปานกลางมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ และล่าสุดในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ รายได้ประชาชาติต่อหัวเพิ่มขึ้นเป็น ๕,๗๓๙ ดอลลาร์ สหรัฐ. ต่อปีฐานการผลิตและบริการหลากหลายขึ้น ฐานการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมใหญ่ขึ้นมาก หลายสาขาการผลิตและบริการสามารถแข่งขันและมีส่วนแบ่งในตลาดโลกสูงขึ้นและสร้างรายได้เงินตราต่างประเทศในระดับสูงอาทิ กลุ่มยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้าอุตสาหกรรมอาหาร สินค้าเกษตร การท่องเที่ยว และบริการด้านสุขภาพ ฐานเศรษฐกิจที่ใหญ่ขึ้นส่งผลให้การจ้างงานเพิ่มขึ้นเป็น ๓๘.๑ ล้านคนจากประชากรวัยแรงงาน ๓๘.๖ ล้านคน อัตราการว่างงานเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ ๑ ปัญหาความยากจนจึงลดลงตามลำดับ จากร้อยละ ๒๐.๐ ในปี ๒๕๕๐ เป็นร้อยละ ๑๐.๙ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ คุณภาพชีวิตดีขึ้นในทุกระดับ โอกาสการได้รับการศึกษา บริการสาธารณสุข บริการสาธารณะและโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ และการคุ้มครองทางสังคมอื่น ๆ รวมถึงการเข้าถึงทรัพยากรต่าง ๆ มีความครอบคลุมและมีคุณภาพดีขึ้นตามลำดับ ในขณะเดียวกันประเทศไทยก็มีความเป็นสากลมากขึ้น ความร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับนานาชาติทั้งในรูปของทวิภาคีและพหุภาคีเพื่อเป็นกลไกและช่องทางในการสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ของประเทศก็มีความก้าวหน้าไปมาก รวมทั้งกรอบความร่วมมือที่ช่วยทำให้ประเทศไทยสามารถยกระดับมาตรฐานต่าง ๆ ไปสู่ระดับสากลก็มีความคืบหน้ามากขึ้น

นอกจากนั้น ประสบการณ์ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจและการเงินในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ -๒๕๔๑

ได้ส่งผลให้ภาครัฐและภาคเอกชนปรับตัวในการบริหารความเสี่ยงและสร้างภูมิคุ้มกันให้ดีขึ้นตามแนวคิดการบริหารจัดการที่ดีอันได้แก่ การดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส รับผิดชอบและตรวจสอบได้อย่างเป็นระบบดีขึ้นมีการกำกับดูแลวินัยทางการเงินการคลังที่กำหนดกรอบของความยั่งยืนทางการคลังเป็นแนวปฏิบัติที่ดีขึ้นและฐานะการคลังมีความมั่นคงมากขึ้น และฐานะเงินสำรองระหว่างประเทศอยู่ในระดับสูง มีการปรับปรุงในเรื่องกฎหมาย กฎระเบียบต่าง ๆ ได้มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบมากขึ้น สร้างความเป็นธรรมให้กับกลุ่มต่าง ๆ สามารถคุ้มครองผู้บริโภค และประชาชนจากการถูกเอารัดเอาเปรียบได้ดีขึ้น ช่วยสร้างบรรยากาศของการแข่งขัน ในตลาด และสนับสนุนให้การดำเนินธุรกิจในประเทศไทยมีความสะดวกคล่องตัวมากขึ้น แต่ประเทศไทยก็ยังมีจุดอ่อนในเชิงโครงสร้างหลายด้าน ทั้งทางเศรษฐกิจสังคม และการเมือง จุดอ่อนสำคัญของประเทศไทย ได้แก่ โครงสร้างประชากรสูงอายุมากขึ้นตามลำดับ แต่คุณภาพคนโดยเฉลี่ยยังต่ำ และ

การออมไม่เพียงพอ ประเทศขาดแคลนแรงงานทั้งในกลุ่มทักษะฝีมือสูงและกลุ่มทักษะฝีมือระดับล่าง ผลิตภาพแรงงานโดยเฉลี่ยยังต่ำ ทั้งระบบเศรษฐกิจมีผลิตภาพการผลิตรวมต่ำ ต้องอาศัยการเพิ่มปริมาณเป็นแรงขับเคลื่อนหลัก ขณะที่โครงสร้างเศรษฐกิจมีส่วนภาคการค้าระหว่างประเทศต่อขนาดของเศรษฐกิจสูงกว่าเศรษฐกิจภายในประเทศมากจึงมีความอ่อนไหวและผันผวนตามปัจจัยภายนอกเป็นสำคัญ ฐานการผลิตเกษตรและบริการมีผลิตภาพการผลิตต่ำโดยที่การใช้องค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อการเพิ่มมูลค่ายังมีน้อย การลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาอย่างไม่เพียงพอ การวิจัยที่ดำเนินการไปแล้วไม่ถูกนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์เชิงเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างคุ้มค่า การพัฒนานวัตกรรมมีน้อย สำหรับการดำเนินงานและการบริหารจัดการภาครัฐก็ยังขาดการบูรณาการจึงสิ้นเปลืองงบประมาณ การดำเนินงานเพื่อพัฒนามักขาดความต่อเนื่อง ประสิทธิภาพต่ำขาดความ โปร่งใส และขาดความรับผิดชอบ ขณะที่ปัญหาคอร์รัปชันมีเป็นวงกว้างการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์รวมทั้งการบริหารจัดการน้ำยังไม่เป็นระบบโครงข่ายที่สมบูรณ์และล่าช้า การบังคับใช้กฎหมายยังขาดประสิทธิผลและกฎระเบียบต่างๆ ล้าสมัยไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลง คนไทยยังมีปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม ไม่เคารพสิทธิผู้อื่นและไม่ยึดผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ ขณะที่ความเหลื่อมล้ำ และความแตกแยกในสังคมไทยยังเป็นปัญหาที่ทำหายนารวมทั้งปัญหาในด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่เผชิญกับภาวะขยะล้นเมืองและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลงในทุกด้าน ทั้งนี้ปัจจัยและเงื่อนไขภายในประเทศที่จะส่งผลต่ออนาคตการพัฒนาประเทศไทยที่สำคัญ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ ในระยะเวลา ๑๕ -๒๐ ปีต่อจากนี้ไป จะมีนัยยะที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ กำลังคนในวัยเด็กและวัยแรงงานลดลง ผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วส่งผลต่อศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ รูปแบบการใช้จ่าย การลงทุนและการออม ตลอดจนค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ ความมั่นคงทางสังคมและคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขณะเดียวกันประเทศไทยก็เผชิญกับข้อจำกัดด้านทรัพยากร ทั้งด้านแรงงานและทรัพยากรธรรมชาติที่มีนัยยะต่อต้นทุนการผลิตและสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ของประชาชน นอกจากนี้ปัญหาความเหลื่อมล้ำในมิติต่าง ๆ ก็มีนัยยะต่อการสร้างความสามัคคีสมานฉันท์ในสังคม ข้อจำกัดต่อการยกระดับศักยภาพทุนมนุษย์ ความจำเป็นในการลงทุนเพื่อยกระดับบริการทางสังคมและโครงสร้างพื้นฐานที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและการปฏิรูปกฎระเบียบและกฎหมายที่ทำให้เกิดความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำและที่สำคัญเงื่อนไขจำเป็นที่ต้องปรับตัวคือการแก้ปัญหาความอ่อนแอของการบริหารราชการแผ่นดิน ที่ทำให้จำเป็นต้องเร่งปฏิรูประบอบราชการและการเมืองเพื่อให้เกิดการบริหารราชการที่ดี โครงสร้างที่เป็นจุดอ่อนและการบริหารจัดการที่ขาดประสิทธิภาพและความโปร่งใสดังกล่าวจะ ส่งผลให้ประเทศไทยยังต้องเผชิญกับแรงกดดันและความเสี่ยงมากขึ้นภายใต้สถานการณ์ที่กระแสโลกาภิวัตน์เข้มข้นขึ้นเป็นโลกไร้พรมแดนอย่างแท้จริง โดยที่การเคลื่อนย้ายของผู้คน สินค้าและบริการ เงินทุน องค์ความรู้ เทคโนโลยี ข้อมูล และข่าวสารต่าง ๆ เป็นไปอย่างเสรีส่งผลให้การแข่งขันตลาดโลกรุนแรงขึ้นโดยที่ประเทศต่าง ๆ เร่งผลักดันการเพิ่มผลิตภาพและการพัฒนานวัตกรรมเพื่อการแข่งขัน ขณะเดียวกันความเสี่ยง และข้อจำกัดที่เกิดจากสภาพภูมิอากาศผันผวนรุนแรงต่อการดำเนินธุรกิจและการดำเนินชีวิตของผู้คนก็เพิ่มขึ้น กฎเกณฑ์ และกฎระเบียบของสังคมโลกจึงมีความเข้มงวดมากขึ้นทั้งในเรื่องการปลดปล่อยมลพิษ สิทธิมนุษยชน และกฎระเบียบทางการเงิน เป็นต้น เงื่อนไขต่าง ๆ ดังกล่าวจะเป็นแรงกดดันให้ประเทศไทยต้องปรับตัว และมีการบริหารความเสี่ยงอย่างชาญฉลาดมากขึ้น โดยที่การปรับตัวจะต้องหยั่งรากลึกลงไปถึงการเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้างเพื่อแก้จุดอ่อนและควบคู่ไปกับการสร้างกลไกเชิงรุกให้จุดแข็งของประเทศเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ ซึ่งหากไม่สามารถแก้ปัญหาและปฏิรูปให้สัมฤทธิ์ผลได้ในระยะ ๔ -๕ ปี ต่อจากนี้ไป ประเทศไทยจะสูญเสียความสามารถในการแข่งขัน รายได้เฉลี่ยของประชาชนจะไม่สามารถยกระดับให้ดีขึ้นได้ คุณภาพคนโดยเฉลี่ย จะยังต่ำ และปัญหาความเหลื่อมล้ำจะรุนแรงขึ้น รวมทั้งทรัพยากรจะร่อยหรอเสื่อมโทรมลงไปอีก และในที่สุดการพัฒนาประเทศจะไม่สามารถยั่งยืนไปได้ในระยะยาว ทั้งนี้เงื่อนไขในปัจจุบันและแนวโน้มการ

เปลี่ยนแปลงในอนาคตในทุกมิติจะส่งผลกระทบต่ออนาคตการ พัฒนาประเทศไทยอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ลักษณะในเชิงโครงสร้างทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมภายในประเทศทั้งที่เป็นจุดแข็งและเป็นจุดอ่อนที่จะต้อง เผชิญและผสมผสานกับปัจจัยภายนอกและก่อให้เกิดทั้งโอกาสและความเสี่ยงในหลากหลายมิติ การที่ประเทศไทยจะสามารถแสวงหาโอกาสจากการพัฒนาของโลกและรับมือกับภัยคุกคามเหล่านั้นได้นั้น เป็นจะต้องมีการ วิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคตอย่างรอบด้าน ขณะเดียวกันต้องวิเคราะห์ศักยภาพ ภายในประเทศเพื่อเตรียมความพร้อมของประเทศต่อการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นโดยที่ประเทศไทยต้องปฏิรูป และปรับเปลี่ยนอย่างเป็นระบบขนานใหญ่เพื่อให้โครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเหมาะสมกับ ภูมิทัศน์ใหม่ของโลก ยืดหยุ่นปรับตัวได้เร็ว สามารถรับมือกับความเสี่ยงและ ภัยคุกคามแบบใหม่ได้ และสามารถอาศัยโอกาสจากการเปลี่ยนแปลงบริบทโลกมาสร้างประโยชน์สุขให้กับคนในชาติได้ไม่ว่าจะเป็นการ ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม การลงทุนเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์การ ปรับเปลี่ยน ค่านิยมและวัฒนธรรมการดำรงชีวิต การทำงาน และการเรียนรู้ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัย ความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการดำเนินการร่วมกันอย่างเป็นเอกภาพ มีการจัดลำดับความสำคัญและแบ่ง หน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจนของผู้ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหานั้นๆ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะต้องกำหนด เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะยาวเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายการพัฒนาประเทศและ กรอบการทำงานของภาคส่วนต่างๆเพื่อให้การพัฒนาประเทศไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้น จึงจำเป็นต้อง กำหนดยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมเพื่อแก้ไขจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งให้เอื้อต่อ การพัฒนาประเทศนั้นเพื่อให้บรรลุ ซึ่งเป้าหมายการสร้างและรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติในการที่จะให้ประเทศไทยมีความมั่นคงในทุกด้าน คนในชาติมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมั่งคั่ง และประเทศสามารถพัฒนาไปได้อย่างยั่งยืนทั้งนี้การวิเคราะห์ให้ได้ ข้อสรุปเกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัดรวมทั้งความเสี่ยงของประเทศ จะนำไปสู่การกำหนด ตำแหน่งเชิงยุทธศาสตร์และเป้าหมายของประเทศที่ชัดเจนและได้รับการยอมรับร่วมกันในสังคมไทยที่จะส่งผล ให้เกิดการผนึกกำลังและระดมทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนการพัฒนาไปในทิศทางที่ สอดคล้องกัน การดำเนินการมีบูรณาการและเป็นเอกภาพภายใต้การมองภาพอนาคตของประเทศที่เป็นภาพ เดียวกัน อย่างไรก็ตามในช่วงที่ผ่านมา ประเทศไทยมิได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ประเทศ เป้าหมายและ ยุทธศาสตร์ของประเทศในระยะยาว การบริหารราชการแผ่นดินของฝ่ายบริหารจึงให้ความสำคัญกับนโยบาย พรรคการเมืองหรือนโยบายของรัฐบาลซึ่งเมื่อมีการเปลี่ยนรัฐบาลก็ทำให้การดำเนินนโยบายขาดความต่อเนื่อง ถือเป็นการสูญเสียโอกาสและสิ้นเปลืองทรัพยากรของประเทศ ดังนั้น เพื่อเป็นการปฏิรูประบบการบริหาร ราชการแผ่นดินของประเทศไทยให้มีเป้าหมายการพัฒนาในระยะยาว และเพื่อเป็นการกำหนดให้ฝ่ายบริหารมี ความรับผิดชอบที่จะต้องขับเคลื่อนประเทศไปสู่เป้าหมายที่เป็นที่ยอมรับร่วมกันและเป็นเอกภาพ ประเทศไทย จำเป็นจะต้องมี“ยุทธศาสตร์ชาติ” ซึ่งภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเทศไทยต้องปฏิรูปและปรับเปลี่ยนอย่างเป็น ระบบขนานใหญ่ เพื่อให้โครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเหมาะสมกับภูมิทัศน์ใหม่ของโลก ยืดหยุ่นปรับตัวได้เร็ว สามารถรับมือกับความเสี่ยงและภัยคุกคามแบบใหม่ได้ และสามารถอาศัยโอกาสจาก การเปลี่ยนแปลงบริบทโลกมาสร้างประโยชน์สุขให้กับคนในชาติได้จะต้องมีการ กำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ของประเทศ และทิศทางในการขับเคลื่อนประเทศให้สอดคล้องกับประเด็นการเปลี่ยนแปลงและความท้าทาย ต่าง ๆ ของบริบทโลก และบริบทการพัฒนาภายในประเทศ การกำหนดให้มี “ยุทธศาสตร์ชาติ” เพื่อเป็น ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศในระยะยาว พร้อมกับการปฏิรูปและการพัฒนาระบบและกลไกการบริหาร ราชการแผ่นดินในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังจะช่วยยกระดับคุณภาพ ของประเทศไทยในทุกภาคส่วนและนำพาประเทศไทยให้หลุดพ้นหรือบรรเทาความรุนแรงของสภาพปัญหาที่ เกิดขึ้นในปัจจุบัน ทั้งปัญหาทางเศรษฐกิจปัญหาความเหลื่อมล้ำ ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน และปัญหาความ ขัดแย้งในสังคมรวมถึงสามารถรับมือกับภัยคุกคามและบริหารจัดการกับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและ

สามารถเปลี่ยนผ่านประเทศไทยไปพร้อม ๆ กับการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ใหม่ของโลกได้ ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยยังคงรักษาบทบาทสำคัญในเวทีโลก สามารถดำรงรักษาความเป็นชาติที่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และคนไทยในประเทศมีความอยู่ดีมีสุขอย่างถ้วนหน้ากัน

สาระสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติซึ่งคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติกำลังดำเนินการยกร่าง อยู่ในขณะนี้ นั้นจะประกอบด้วย วิสัยทัศน์และเป้าหมายของชาติที่คนไทยทุกคนต้องการบรรลุร่วมกัน รวมทั้งนโยบายแห่งชาติและมาตรการเฉพาะซึ่งเป็นแนวทาง ทิศทาง และวิธีการที่ทุกองค์กรและคนไทยทุกคนต้องมุ่งดำเนินการไปพร้อมกันอย่างประสานสอดคล้อง เพื่อให้บรรลุซึ่งสิ่งที่คนไทยทุกคนต้องการ คือ ประเทศไทยมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ในทุกสาขาของกำลังอำนาจแห่งชาติ อันได้แก่การเมืองภายในประเทศ การเมืองต่างประเทศ เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา การทหารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การพลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ส่วนที่ ๒

สถานภาพด้านการส่งเสริมคุณธรรมของจังหวัด

สภาพปัญหา / ความต้องการ :

๑) สังคมที่เปลี่ยนแปลงไป สังคมยุคไฮเทคที่มีเครื่องมือสื่อสารที่มีพลัง ซึ่งมีผลกระทบด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม รวมทั้งวิถีในการดำรงชีวิต ที่มีรูปแบบผิดเพี้ยนไปจากเดิม ซึ่งจังหวัดหนองคายมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ทำให้ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมในพื้นที่มีความหลากหลายและแตกต่างกันอยู่บ้าง ดังนั้น เพื่อไม่ให้วัฒนธรรม ประเพณีดั้งเดิม วิถีชีวิตชุมชนสูญหายไปจากท้องถิ่น จึงควรจัดกิจกรรมการสร้างเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม และอนุรักษ์ สืบสานสร้างสรรค์วัฒนธรรม โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและทุกภาคส่วน ในการใช้มิติทางวัฒนธรรมสร้างคนดีและสังคมดี บนพื้นฐานค่านิยม ๑๒ ประการ และนำทุนทางวัฒนธรรม มาเพื่อเสริมสร้างรากฐานการพัฒนาชุมชนที่เข้มแข็งและยั่งยืน

๒) สถานการณ์ปัญหาสังคม จากรายงานสถานการณ์ทางสังคมของจังหวัดหนองคาย พบว่า **ปัญหาเด็กและเยาวชน** คือ เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เด็กติดเกม เล่นการพนัน ดื่มสุรา เด็กและเยาวชนอยู่ในครอบครัวที่ยากจนไม่มีค่าใช้จ่ายในการศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องได้รับการแก้ไข โดยการพัฒนาเด็กและเยาวชนในการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมในมิติทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรมให้เด็กและเยาวชน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สืบสานและสร้างสรรค์ทางศิลปะและวัฒนธรรม เสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เด็กและเยาวชน โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนยังขาดทักษะในด้านการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ไม่สามารถคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมที่ดี นอกจากนี้ สื่อสารมวลชน ทั้งสื่อโทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ จำนวนมากขาดความเข้มงวดทางจรรยาบรรณในการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารเชิงลบ ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนค่านิยมพฤติกรรมที่เน้นวัตถุนิยมบริโภคนิยมมากขึ้น และขาดจิตสำนึกสาธารณะ โดยให้ความสำคัญกับเรื่องส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม ทำให้คุณธรรม และจริยธรรมลดลง นำไปสู่ปัญหาทางสังคมต่างๆมากมาย

ปัญหาสตรี สถานการณ์สตรีจังหวัดหนองคาย สตรีมีรายได้น้อยขาดแคลนทุนประกอบอาชีพ สตรีหม้ายที่ต้องเลี้ยงดูบุตรโดยลำพัง สตรีที่ถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ ซึ่งถือเป็นความรุนแรงจากสภาพปัญหาที่พบ ทำให้วิเคราะห์สถานการณ์ได้ว่า ปัญหาเศรษฐกิจ ค่าครองชีพสูงทำให้เกิดความเครียด เป็นสาเหตุทำให้เกิดความรุนแรง จึงควรมีการฝึกอบรมและให้ความรู้ หรือพัฒนาต่อยอดความรู้ของสตรีภายในท้องถิ่น มีการปรับพฤติกรรมของคนในชุมชนไปในทางที่ดีขึ้น ทั้ง ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติตนตามหลักธรรมคำสอนของศาสนา ด้านการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ และการรักษาสืบสานวิถีวัฒนธรรมท้องถิ่น บนพื้นฐานของความรู้ภูมิปัญญา การนำทุนทางวัฒนธรรมในท้องถิ่นมาต่อยอดและสร้างสรรค์เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

ปัญหาผู้สูงอายุ สถานการณ์ผู้สูงอายุจังหวัดหนองคาย ที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาผู้สูงอายุที่ยากจนและมีภาระต้องเลี้ยงดูบุตรหลาน ผู้สูงอายุในเขตชนบทจะอาศัยอยู่ตามลำพังหรือถูกทอดทิ้งให้อยู่กับหลาน ผู้สูงอายุขาดการดูแลและไม่มีรายได้ จากสภาพปัญหาควรดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา คือ การพัฒนาอาชีพของผู้สูงอายุในมิติของวัฒนธรรม โดยผ่านงานบุญประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น สนับสนุนให้เกิดการถ่ายทอดประสบการณ์ของผู้สูงอายุสู่ชุมชนในการจัดกิจกรรมภายในชุมชน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในอนาคต และเป็นการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีศักยภาพ สามารถดูแลตนเอง และเป็นอีกพลังสำคัญในการนำพาสังคมของจังหวัดหนองคายให้เป็นจังหวัดที่น่าอยู่สำหรับทุกวัย

๓) จังหวัดหนองคาย เป็นจังหวัดชายแดนติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีรูปร่างพิเศษโดยทอดยาวขนานตามลำแม่น้ำโขง ซึ่งเป็นเส้นเขตแดนระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐ

ประชาธิปไตยประชาชนลาว มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ แต่เอกลักษณ์ที่โดดเด่นและสำคัญของชาว จังหวัดหนองคายมีร่วมกัน คือ การมีวิถีชีวิตแบบเรียบง่ายเป็นรูปแบบเฉพาะของคนหนองคายภายใต้ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณีที่สวยงาม ดังนั้น จึงควรส่งเสริมกิจกรรมความร่วมมือเผยแพร่ แลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยการเจรจาหารือร่วมกันระหว่างสองประเทศ เพื่อมี ข้อตกลงร่วมกันในการดำเนินงานด้านศาสนาและวัฒนธรรม และพัฒนารูปแบบการจัดงาน ให้ดึงดูดความ สนใจและสอดคล้องกับขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมของทั้งสองประเทศ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ อันดีกับประเทศเพื่อนบ้านในมิติทางศาสนาและวัฒนธรรม

(ความเร่งด่วน : ระบุความจำเป็นเร่งด่วน) : ควรดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อเป็นการ แก้ไขปัญหาในประเด็นต่างๆ ได้แก่

- ด้านสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วการได้รับอิทธิพลของวัฒนธรรมต่างชาติ จึงทำให้เราหลงลืมภูมิปัญญา วัฒนธรรม ประเพณีดั้งเดิม เลื่อนหายไปจากคนในชุมชน จึงควรนำทุนทาง วัฒนธรรมดั้งเดิมที่มีอยู่ภายในชุมชน ทำการอนุรักษ์และพัฒนาทุนทางวัฒนธรรม เพื่อสร้างคุณค่าเชิงสังคม และมูลค่าเชิงเศรษฐกิจของศิลปะ และวัฒนธรรม

- จากรายงานสถานการณ์ทางสังคมของจังหวัดหนองคาย พบปัญหาในประเด็นหลักๆ คือ (๑) ปัญหาด้านเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม (๒) ปัญหาสตรีที่มีมีรายได้น้อยและขาดแคลน ทุนประกอบอาชีพ (๓) ปัญหาผู้สูงอายุที่ยากจนและมีภาระต้องเลี้ยงดูบุตรหลาน ควรดำเนินการอย่างเร่งด่วน ในการแก้ไขปัญหา เพื่อเพิ่มโอกาสในการสร้างอาชีพทางสังคมโดยใช้มิติทางประเพณี และวัฒนธรรมดั้งเดิม ผ่านทางศาสนาและวิถีชีวิตความเป็นไทย ทั้งยังเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันสังคมในระดับต่างๆ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน และระดับสังคม เพื่อให้สังคมไทยเข้มแข็งและสร้างสรรค์ต่อไป

ข้อมูลการวิเคราะห์ความต้องการและศักยภาพของประชาชนในท้องถิ่น

จังหวัดหนองคายได้ดำเนินการสำรวจและประมวลสภาพปัญหาและความต้องการของ ประชาชนในท้องถิ่นทั้งโดยผ่านกระบวนการการบูรณาแผนในระดับพื้นที่ เริ่มต้นจากการสำรวจปัญหาและ ความต้องการของประชาชนโดยกระบวนการจัดทำแผนชุมชน แล้วเชื่อมต่อกับแผนพัฒนาขององค์กรปกครอง ท้องถิ่น แผนพัฒนาอำเภอ แล้วนำมาวิเคราะห์ในภาพรวมของจังหวัดลงในแผนพัฒนาจังหวัด (พ.ศ.๒๕๖๑- ๒๕๖๔) โดยผลการวิเคราะห์พบว่าประชาชนในพื้นที่จังหวัดหนองคายมีความต้องการให้ส่วนราชการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการพัฒนาและแก้ไขปัญหาให้ แบ่งออกเป็น ๔ ปัญหาหลักหรือความต้องการ ที่สำคัญและเกี่ยวข้อง กับการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัด คือ

๑. การบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่นอกเขตชลประทาน : จากการสำรวจ ปัญหา ในพื้นที่ท้องถิ่น พบว่า ประชาชนมีความต้องการให้หน่วยงานภาครัฐเข้าไปดูแลเรื่องการบริหารจัดการ น้ำ เพื่อการเกษตร (นอกเขตชลประทาน) โดยจังหวัดหนองคายมีแหล่งน้ำต้นทุนที่มีความสำคัญต่อการอุปโภค และบริโภคของประชาชน ๑ กลุ่มน้ำหลัก ๗ กลุ่มน้ำย่อย และมีแหล่งน้ำธรรมชาติเป็นจำนวนมาก (ข้อมูลปรากฏ ในส่วนที่ ๑) แต่ประชาชนไม่สามารถนำน้ำเหล่านี้มาใช้ประโยชน์ในไร่นาของเกษตรกรได้เท่าที่ควรโดยเฉพาะ อย่างยิ่งพื้นที่ในพื้นที่นอกเขตชลประทานซึ่งมีอยู่ประมาณ ๘๙๗,๒๑๗ ไร่ เนื่องจากการบริหารจัดการน้ำหรือ การจัดการระบบชลประทานในพื้นที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ ไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรยังเป็นปัญหาหลักที่สำคัญ ที่จะต้องดำเนินการแก้ไข โดยเร่งด่วนจากส่วนราชการ/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยจังหวัดได้กำหนดให้มีแผนการบูรณาการและเชื่อมโยง การบริหารจัดการน้ำของแหล่งน้ำต้นทุนทั้ง ๘ กลุ่มน้ำ และแหล่งน้ำตามธรรมชาติเข้าไร่นาเกษตรกรให้ ครอบคลุมทุกพื้นที่ของจังหวัดทั้งในเขตชลประทานและนอกเขตชลประทานเชื่อมเข้าด้วยกัน โดยใช้ระบบ

การส่งน้ำด้วยสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าให้ไหลไปตามคลองชลประทานและระบบท่อให้อยู่ภายใต้การบริหารจัดการและดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจังหวัดหนองคายสามารถดำเนินการให้เป็นจุดตัวอย่างและประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดี คือ **โครงการหินโงมโมเดล** ตำบลหินโงม อำเภอเมืองหนองคาย เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรให้กับพื้นที่ที่อยู่ติดกับแม่น้ำโขงแต่พื้นที่นั้น ไม่สามารถนำน้ำจากแม่น้ำโขงมาใช้ประโยชน์ได้ เนื่องจากขาดการบริหารจัดการน้ำที่มีประสิทธิภาพ หลังจากดำเนินการโครงการดังกล่าวแล้ว ทำให้เกษตรกรในพื้นที่อำเภอเมืองหนองคายและอำเภอโพนพิสัย มีน้ำใช้เพื่อการเกษตร

๒. ผลผลิตทางการเกษตรการค้าและการขาดรายได้นอกฤดูกาลเก็บเกี่ยว : จังหวัด

หนองคาย มีครัวเรือนทั้งหมด ๑๕๓,๓๐๖ ครัวเรือน เป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร จำนวน ๖๘,๔๙๑ ครัวเรือนคิดเป็นร้อยละ ๔๔.๖๘ ซึ่งเกษตรกรเหล่านี้ส่วนใหญ่ประสบปัญหาผลผลิตทางการเกษตรต่อไร่ต่ำ ราคาไม่แน่นอน ไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของตลาดทั้งทางด้านราคาและคุณภาพ เมื่อหมดฤดูการเก็บเกี่ยวครัวเรือนเกษตรกรหรือประชาชนเหล่านี้จะไม่มียานพาหนะหรือว่างงานประมาณ ๔-๕ เดือนในรอบ ๑ ปี ซึ่งเป็นการสูญเสียทางด้านเศรษฐกิจทำให้เกิดปัญหาซ้อนปัญหาโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาความยากจน ประชาชนบางส่วนต้องอพยพย้ายถิ่นไปทำงานต่างจังหวัดก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมามากมาย โดยใน ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นปีที่เริ่มเข้า สู่ประชาคมอาเซียนประกอบกับรัฐบาลได้กำหนดนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ เป็นตัวขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจของไทยในอุตสาหกรรมเป้าหมาย ๕ กลุ่ม ซึ่ง ๑ ใน ๕ อุตสาหกรรมเป้าหมายดังกล่าว คือ กลุ่มอาหาร เกษตร และเทคโนโลยีชีวภาพ ซึ่งเกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพและกระบวนการผลิตของภาคเกษตรกรรมโดยตรง ดังนั้น การเตรียมความพร้อมและพัฒนาคุณภาพกระบวนการผลิตของเกษตรกรให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลง ที่กำลังเกิดขึ้นเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น ที่ทุกภาคส่วนจะต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาเพื่อ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาและส่งเสริมอาชีพประชาชนให้ได้มาตรฐานทันต่อกระแส การเปลี่ยนแปลง โดยจังหวัดได้กำหนดแนวทางการพัฒนาไว้ในยุทธศาสตร์ “ส่งเสริมเกษตรยั่งยืน” และจุดยืนทางยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัด

๓. การคมนาคมขนส่งเพื่อการเกษตรและการท่องเที่ยว : จังหวัดหนองคายมีโครงข่ายถนน

ทางหลวงชนบทที่กระจายอยู่ในพื้นที่ ๙ อำเภอ รวมระยะทางทั้งสิ้น ๓๙๙.๙๗๕ กิโลเมตร โดยแยกเป็นถนนคอนกรีต ๕.๘๒๙ กิโลเมตร ถนนลาดยาง ๓๘๐.๘๖๑ กิโลเมตร และถนนลูกรัง ๑๓.๒๘๕ กิโลเมตร ซึ่งโครงข่ายถนนดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ในเขตชนบท ประชาชนส่วนใหญ่ของจังหวัดหนองคายอาศัยอยู่ในพื้นที่ชนบทและประกอบอาชีพด้านการเกษตรกรรมต้องเดินทาง สัจจกร และขนส่งสินค้าเกษตรไปยังตลาดหรือแหล่งรับซื้อผลผลิตอยู่เป็นประจำ มีความไม่สะดวกในการเดินทาง ปัญหาและความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐาน(ถนน) ยังเป็นปัญหาสำคัญที่ภาครัฐจะต้องรีบดำเนินการแก้ไขโดยเร่งด่วน นอกจากนี้ จังหวัดหนองคายยังเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ศาสนาวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่สวยงาม มีนักท่องเที่ยวนิยมเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในสถานที่หรือแหล่งท่องเที่ยวที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ชนบทในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก หากโครงสร้างพื้นฐานหรือเส้นทางการคมนาคมเหล่านี้ได้รับการพัฒนาอย่างจริงจังและต่อเนื่องจะทำให้ปริมาณนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดหนองคายมากขึ้นจะทำให้ประชาชนในพื้นที่มีรายได้จากการท่องเที่ยว เพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย จังหวัดจึงได้เล็งเห็นความสำคัญและความจำเป็นในเรื่องดังกล่าวจึงได้บรรจุแผนงาน/โครงการด้านการคมนาคมขนส่งโดยการเชื่อมโยงโครงข่ายทางหลวงชนบทเข้ากับโครงข่ายทางหลวงแผ่นดิน ให้สามารถเดินทางไปมาหาสู่ในทุกเส้นทางได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย

๔. ความมั่นคงตามแนวชายแดน : จังหวัดหนองคายเป็น ๑ ใน ๓๐ จังหวัดของประเทศไทย ที่มีพื้นที่ติดชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านโดยจังหวัดหนองคายมีพื้นที่ชายแดนยาวตามลำน้ำโขงติดต่อกับ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นระยะทางประมาณ ๒๑๐.๖ กิโลเมตร มีอำเภอตั้งอยู่ตาม แนวตะเข็บชายแดน รวม ๖ อำเภอ ๒๖ ตำบล ๑๒๔ หมู่บ้าน ๒๒ ชุมชน ซึ่งพื้นที่เหล่านี้เป็นจุดยุทธศาสตร์ ที่สำคัญและเป็นจุดเสี่ยงในการลักลอบการก่ออาชญากรรมในรูปแบบต่างๆ ที่มีผลกระทบกับประชาชนที่อาศัย อยู่ตามแนวชายแดนและพื้นที่ตอนในของประเทศ เช่น การค้ายาเสพติด การค้าของผิดกฎหมาย การลักลอบ เข้าเมือง ของแรงงานต่างด้าว ซึ่งปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาที่ทุกภาคส่วนจะต้องให้ความสำคัญและดำเนินการ แก้ไขอย่างต่อเนื่อง เพราะส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ในภาพรวมของประเทศ โดยในรอบหลายปีที่ผ่านมา จังหวัดได้มีมาตรการดำเนินการแก้ไขปัญหาและพัฒนาแนวชายแดนอย่างต่อเนื่อง ทั้งในส่วนที่อยู่ใน ความรับผิดชอบของจังหวัดหนองคาย โดยการฝึกอบรมให้ความรู้กับผู้นำท้องถิ่นโดยเฉพาะอย่างยิ่ง คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) และ/หรือชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ให้เป็นแกนหลักสำคัญในการ ตรวจตรา สอดส่อง ดูแลความสงบเรียบร้อยตามแนวชายแดนร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ และในฝั่งของ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวโดยการพัฒนาความสัมพันธ์อันดีระหว่างอำเภอชายแดนของจังหวัด หนองคาย และเมืองชายแดนในฝั่งของ สปป.ลาว ในลักษณะของการทำงานแบบคู่ขนานทั้งในระดับอำเภอ ตำบล และระดับหมู่บ้านอย่างต่อเนื่องโดย น้อมนำหลักคิดตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและ ยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นกรอบแนวทางใน การพัฒนาและแก้ไขปัญหา ทำให้การแก้ไขปัญหาและพัฒนาความสัมพันธ์ด้านความมั่นคงระหว่างจังหวัด หนองคายกับฝั่งนครหลวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว สำเร็จลุล่วงเป็นไปด้วยดี แต่ถึงอย่างไรก็ตามทั้งในปัจจุบันและ อนาคตความมั่นคงตามแนวชายแดนยังมีความสำคัญและจำเป็น ที่ทุกภาคส่วนจะต้องบูรณาการความร่วมมือ ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาพร้อมกันอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องตลอดไป

๑. สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environment)

๑.๑ จุดแข็ง (Strength)

๑) จังหวัดหนองคายมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ทำให้ขนบธรรมเนียม ประเพณี และ วัฒนธรรมในพื้นที่

๒) มีสถานที่/แหล่งท่องเที่ยวทางศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี และทางธรรมชาติที่หลากหลายและสวยงาม โดยมีนักท่องเที่ยว จำนวน ๒.๕ ล้านคน มูลค่า ๔,๕๐๐ ล้านบาท (ปี ๒๕๕๘)

๓) มีโรงงานแปรรูปสินค้าเกษตรขนาดใหญ่ในพื้นที่

๑.๒ จุดอ่อน (Weakness)

๑) ต้นทุนการผลิตสูง และเทคโนโลยีการผลิตแบบดั้งเดิม ผลผลิตข้าวต่อไร่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ของประเทศการผลิตลูกพันธุ์ปลายังไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงภายในจังหวัด การเลี้ยงปศุสัตว์ ยังอาศัยการเลี้ยง แบบดั้งเดิม และเป็นโคพันธุ์พื้นเมือง

๒) เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ยังไม่พัฒนาการผลิตไปสู่เชิงพาณิชย์ (กลุ่มแม่บ้าน เกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร กลุ่มอาชีพ และกลุ่มสหกรณ์)

๓) เกษตรกรที่ให้ความสนใจผลิตสินค้าอินทรีย์ สินค้าปลอดภัยมีน้อย

๔) สินค้า OTOP ส่วนใหญ่ยังไม่ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์ (อาหารและยา/ มผช./ Q /GMP / GAP)

๕) การพัฒนาสินค้าของจังหวัดภายใต้ตราสัญลักษณ์ (Nong Khai Best) ยังไม่เป็นที่ แพร่หลาย

๖) แผนการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวยังไม่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง

๗) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ยังไม่เหมาะสม และสมควรได้รับการช่วยเหลือ ร้อยละ ๑๘.๓๙ ของประชากรจังหวัดหนองคาย

๘) จำนวนผู้สูงอายุที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองและไม่มีผู้ดูแล ร้อยละ ๑๖.๒๔ ของประชากรจังหวัดหนองคาย

๒. สภาพแวดล้อมภายนอก (External Environment)

๒.๑ โอกาส (Opportunity)

๑) มีแม่น้ำโขงระยะทาง ๒๑๐.๖๐ กิโลเมตร เป็นแหล่งน้ำต้นทุนสำหรับการอุปโภค บริโภค และภาคการเกษตร

๒) รัฐบาลจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย ส่งเสริมการค้า การลงทุนให้โอกาสกับผู้ประกอบการระดับ SMEs และวิสาหกิจชุมชน

๓) รัฐบาลส่งเสริมการเกษตรที่มีคุณภาพมาตรฐานและกระแสมิถิหารักสุขภาพของผู้บริโภคมีแนวโน้มสูงขึ้น

๔) เป็นจุดเชื่อมต่อด้านโลจิสติกส์ไปยัง สปป.ลาว เวียดนาม และจีน

๕) การพัฒนาและปรับปรุงทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๑ และหมายเลข ๒๑๒ เป็นถนนเชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจตามแนวชายแดนกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

๖) มีความสัมพันธ์ระหว่างไทยและลาวในระดับประเทศ ระดับจังหวัด และระดับอำเภอในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

๗) รัฐบาลส่งเสริมการท่องเที่ยวเขตพัฒนาการท่องเที่ยววิถีชีวิตลุ่มแม่น้ำโขง

๘) มีจุดผ่อนปรนการค้าชายแดนและจุดผ่านแดนเป็นช่องทางการตลาดเอื้อต่อการค้าการลงทุน และการท่องเที่ยว มีมูลค่าการค้าชายแดน (มูลค่านำเข้าและส่งออกรวมกัน) กับ สปป.ลาว ค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับจังหวัดที่มีการค้าชายแดนกับ สปป.ลาว

๙) มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ในพื้นที่ เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

๒.๒ อุปสรรค(Threat)

๑) ต้นทุนปัจจัยการผลิตทางการเกษตรมีราคาสูง

๒) ราคาสินค้าเกษตรผันผวนและเกษตรกรไม่มีอำนาจต่อรอง

๓) การแพร่ระบาดของโรคอันเนื่องมาจากการเคลื่อนย้ายคน สัตว์ พืช และพาหะชนิดอื่น ๆ

๔) ข้อจำกัดด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้า การลงทุนระหว่างประเทศ แตกต่างกันเป็นอุปสรรคต่อการค้าและการลงทุน

๕) พื้นที่ตามแนวชายแดนมีระยะทางยาวทำให้เกิดอุปสรรคต่อการรักษาความสงบเรียบร้อย

๖) การปักปันเขตแดนระหว่างประเทศไทยและ สปป.ลาว ยังไม่ชัดเจน ก่อให้เกิดปัญหา เช่น เกาะ ดอนในแม่น้ำโขง

๗) การลักลอบค้ายาเสพติดในแม่น้ำโขงทำให้กระแสน้ำและร่องน้ำเปลี่ยนแปลงส่งผลกระทบต่อ การพังทลายของตลิ่ง

วิสัยทัศน์ เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง

พันธกิจ

๑. สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตทางการเกษตรโดยให้ความเชื่อมโยงกับระบบอุตสาหกรรมและ

การค้า

๒. ส่งเสริม สนับสนุนการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิตมาใช้ในภาคเกษตร อุตสาหกรรมและ

ท่องเที่ยว

๓. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานและเชื่อมโยงกับการเกษตรและวัฒนธรรมลุ่มน้ำโขง

เป้าประสงค์

เพิ่มรายได้จากภาคเกษตร อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว และการค้า

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ ๑ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การจัดการตลาดสินค้าเกษตรและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

ด้านการเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยกระดับมาตรฐาน การผลิต การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และการบริการมุ่ง

สู่ประชาคมอาเซียน

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาระบบโลจิสติกส์เชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจการค้า การลงทุน การท่องเที่ยวและ

การบริการ

กลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนาและยกระดับมาตรฐานการท่องเที่ยว

กลยุทธ์ที่ ๓ พัฒนาและยกระดับมาตรฐานสินค้า OTOP

กลยุทธ์ที่ ๔ สร้างความร่วมมือด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวภายใน และระหว่าง

ประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เสริมสร้างความมั่นคงเพื่อสังคมสงบสุข

กลยุทธ์ที่ ๑ เพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามภัยคุกคามด้านความมั่นคง

กลยุทธ์ที่ ๒ การจัดการความมั่นคงพื้นที่ชายแดน

กลยุทธ์ที่ ๓ การเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาคน ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อมให้เป็นเมืองน่าอยู่

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคม สาธารณสุข และการศึกษา

กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบการให้บริการประชาชนสู่มาตรฐานสากล

กลยุทธ์ที่ ๑ การเสริมสร้างการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

ส่วนที่ ๓

ข้อมูลแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรม

วิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ การส่งเสริมคุณธรรม

แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔) เป็นแผนที่จัดทำขึ้น เพื่อเป็น กรอบทิศทางในการส่งเสริมคุณธรรมให้แก่สังคมไทย โดยการบูรณาการการดำเนินการร่วมกับทุกภาค ส่วนของสังคม มีรายละเอียดดังนี้

วิสัยทัศน์ สังคมไทยมีคุณธรรมเป็นรากฐานที่สำคัญในการดำรงชีวิต สืบสานความเป็นไทย อยู่ร่วมกันด้วยความ สันติสุขในประเทศไทย ประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างยั่งยืน

เป้าประสงค์

สังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม คนไทยปฏิบัติตนตามหลักคำสอนทางศาสนาที่ตนนับถือ น้อมนำ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ ดำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมอันดีงามของไทย และอยู่ ร่วมกันด้วยสันติสุข ในประเทศไทย ประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างยั่งยืน

พันธกิจ

๑) พัฒนาค้นให้มีคุณธรรมตามหลักธรรมทางศาสนา น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงมาเป็น หลักในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และดำรงชีวิตตามวิถีวัฒนธรรมไทยที่ดีงาม
๒) พัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านการส่งเสริมคุณธรรมให้มีประสิทธิภาพในมิติต่าง ๆ
๓) ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมตระหนักและร่วมกันเป็นเครือข่าย มีส่วนร่วม ในกระบวนการส่งเสริม คุณธรรม เพื่อสร้างสังคมคุณธรรมที่อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มีธรรมาภิบาล มีความ สมานฉันท์ และมีความยั่งยืน

๔) ส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นแบบอย่างด้านคุณธรรมในประชาคมอาเซียนและ ประชาคมโลก

วัตถุประสงค์หลัก

๑) เพื่อวางระบบรากฐานการเสริมสร้างคุณธรรมในสังคมไทย
๒) เพื่อสร้างความเข้มแข็งในระบบการบริหารจัดการด้านการส่งเสริมคุณธรรมให้เป็น

เอกภาพ

๓) เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการส่งเสริมคุณธรรม
๔) เพื่อส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นแบบอย่างด้านคุณธรรมในประชาคมอาเซียนและ

ประชาคมโลก**ตัวชี้วัด**

ระยะสั้น กำหนดกรอบระยะเวลา ปี ๒๕๕๙-๒๕๖๐ (๑ ปี ๖ เดือน) เพื่อให้สอดคล้องกับ นโยบายของรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี จึงได้กำหนดตัวชี้วัดในการส่งเสริมคุณธรรม ในสังคมไทยตามแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔) ในระยะสั้น โดยมีกรอบ ระยะเวลา ๑ ปี ๖ เดือน (เมษายน ๒๕๕๙-กันยายน ๒๕๖๐) โดยแบ่งเป็น ๓ ระยะ ดังนี้

ระยะที่ ๑ (เมษายน-กันยายน ๒๕๕๙) มีตัวชี้วัดดังนี้

- (๑) ทุกหน่วยงานมีแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมของหน่วยงาน
- (๒) ทุกหน่วยงานมีแผนปฏิบัติการส่งเสริมคุณธรรมของหน่วยงาน
- (๓) ทุกหน่วยงาน/องค์กรภาคีเครือข่ายส่งเสริมคุณธรรมมีความรู้ความเข้าใจในแผนแม่บท ส่งเสริมคุณธรรมในสังคมไทย

(๓) เกิดชุมชนคุณธรรม องค์กรคุณธรรม หรือหน่วยงานคุณธรรม จำนวน ๗๐ องค์กร

ต้นแบบ

ระยะที่ ๒ (ตุลาคม ๒๕๕๙-มีนาคม ๒๕๖๐) มีตัวชี้วัดดังนี้

(๑) มีบุคลากรในภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคประชาสังคม ภาคชุมชน ภาคธุรกิจเอกชน ภาควิชาชีพ ภาควิชาการ ภาคสื่อมวลชน และภาคประชาชนได้รับการอบรมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเพิ่มมากขึ้น

(๒) มีหน่วยงานที่ให้ความสำคัญจัดอบรมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ให้แก่ บุคลากร ในภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคประชาสังคม ภาคชุมชน ภาคธุรกิจเอกชน ภาควิชาชีพ ภาควิชาการ ภาคสื่อมวลชน และภาคประชาชนเพิ่มมากขึ้น

(๓) มีหน่วยงาน องค์กรที่ส่งเสริมและกระตุ้นการจัดกิจกรรมเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์เพิ่มมากขึ้น

(๔) ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์เพิ่มมากขึ้น

(๕) เกิดชุมชนคุณธรรม องค์กรคุณธรรม หรือหน่วยงานคุณธรรม จำนวน ๗๐๐ องค์กร

ต้นแบบ

ระยะที่ ๓ (เมษายน-กันยายน ๒๕๖๐) มีตัวชี้วัดดังนี้

(๑) มีบุคลากรในภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคประชาสังคม ภาคชุมชน ภาคธุรกิจเอกชน ภาควิชาชีพ ภาควิชาการภาคสื่อมวลชน และภาคประชาชน ได้รับการอบรมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ ๑๐ ของระยะที่ ๒

(๒) มีหน่วยงานที่ให้ความสำคัญจัดอบรมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ให้แก่ บุคลากร ในภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคประชาสังคม ภาคชุมชน ภาคธุรกิจเอกชน ภาควิชาชีพ ภาควิชาการ ภาคสื่อมวลชน และภาคประชาชนเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ ๑๐ ของระยะที่ ๒

(๓) มีหน่วยงาน องค์กรที่ส่งเสริมและกระตุ้นการจัดกิจกรรมเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์เพิ่มมากขึ้น ร้อยละ ๑๐ ของระยะที่ ๒

(๔) ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์เพิ่มมากขึ้น ร้อยละ ๑๐ของระยะที่ ๒

(๕) เกิดชุมชนคุณธรรม องค์กรคุณธรรม หรือหน่วยงานคุณธรรม จำนวน ๗,๐๐๐ องค์กร

ต้นแบบ

ระยะปานกลาง กำหนดกรอบระยะเวลา ปี ๒๕๕๙-๒๕๖๔

(๑) ทุกหน่วยงาน/องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนมีส่วนร่วมส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการ ส่งเสริมคุณธรรมในสังคมไทย เช่น กำหนดนโยบายการส่งเสริมคุณธรรมภายในองค์กร วางแผนงาน จัดทำ โครงการกิจกรรมเสริมสร้างปลูกฝังคุณธรรมและวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม ให้แก่ สังคมเป็นองค์กร/ มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ภายใต้หลักจริยธรรมและ การจัดการที่ดี อยู่บนหลักพอประมาณที่ต้องไม่ เบียดเบียนตนเอง และไม่เบียดเบียนสังคม มีคุณภาพตามมาตรฐาน ๑๕๐ ที่เป็นมาตรฐานคุณธรรม ที่ใช้ได้กับ ทุกองค์กร มีการยกย่องเชิดชูองค์กรและบุคคลผู้มีผลงานดีเด่นในด้านส่งเสริมคุณธรรม โดยค้นหาคนดีและ มอบรางวัล อย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดกระแสสังคมส่งเสริมคนดี กับทั้งเป็นการสร้างชื่อเสียงให้แก่ประเทศชาติ

(๒) มีการพัฒนาระบบ กลไกการบริหารจัดการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม เช่น มีระบบบริหารจัดการทางวิชาการองค์ความรู้ในเรื่องของการส่งเสริมคุณธรรมและความสมานฉันท์ พร้อมทั้งมีการวิจัยและมีการพัฒนามาตรฐานด้านการส่งเสริมคุณธรรม มีหลักสูตรและจำนวนบุคลากรผู้ทำหน้าที่ในการ

ส่งเสริมคุณธรรม และมีระบบกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมและความ
สมานฉันท์ ในมิติต่างๆ

(๓) มีภาคีเครือข่ายความร่วมมือในการส่งเสริมคุณธรรมในสังคมไทยเพิ่มมากขึ้น

(๔) ประเทศไทยเป็นแบบอย่างด้านคุณธรรมในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก โดยมี
การกำหนดให้มีการประเมินผลเรื่องคุณธรรมในด้านต่าง ๆ เพื่อเปรียบเทียบความมีคุณธรรมของพลเมือง

ยุทธศาสตร์การส่งเสริมคุณธรรม

แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔) ประกอบด้วย

ยุทธศาสตร์ ๔ ยุทธศาสตร์ และแต่ละยุทธศาสตร์ประกอบด้วยกลยุทธ์ต่างๆ ดังต่อไปนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ วางระบบรากฐานการเสริมสร้างคุณธรรมในสังคมไทย มี ๘ กลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ ๑ วางระบบรากฐานการเสริมสร้างคุณธรรมของสถาบันครอบครัว

กลยุทธ์ที่ ๒ วางระบบรากฐานการเสริมสร้างคุณธรรมของสถาบันการศึกษา

กลยุทธ์ที่ ๓ วางระบบรากฐานการเสริมสร้างคุณธรรมของสถาบันศาสนา

กลยุทธ์ที่ ๔ วางระบบรากฐานการเสริมสร้างคุณธรรมของสถาบันเศรษฐกิจ

กลยุทธ์ที่ ๕ วางระบบรากฐานการเสริมสร้างคุณธรรมของสถาบันทางการเมืองการปกครอง

(ภาคราชการและภาคการเมืองทุกระดับ)

กลยุทธ์ที่ ๖ วางระบบรากฐานการใช้วัฒนธรรมไทยเป็นฐานในการเสริมสร้างคุณธรรม

กลยุทธ์ที่ ๗ วางระบบรากฐานการใช้สื่อมวลชนเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมคุณธรรม

กลยุทธ์ที่ ๘ วางระบบรากฐานการเสริมสร้างคุณธรรมในภาควิชาชีพ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ สร้างความเข้มแข็งในระบบการบริหารจัดการด้านการส่งเสริมคุณธรรมให้
เป็นเอกภาพ มี ๓ กลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ ๑ สร้างและพัฒนาระบบบริหารจัดการงานด้านส่งเสริมคุณธรรมและเสริมสร้าง
ความเป็น เอกภาพแก่สถาบัน/องค์กรในสังคม

กลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนาศักยภาพบุคลากรผู้ทำหน้าที่ในการส่งเสริมคุณธรรม

กลยุทธ์ที่ ๓ เสริมสร้างความเป็นเอกภาพด้วยคุณธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการส่งเสริมคุณธรรม มี ๕ กลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ ๑ สร้างและขยายเครือข่ายการขับเคลื่อนคุณธรรมในทุกภาคส่วน

กลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนาเครือข่ายขับเคลื่อนคุณธรรม

กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมและสนับสนุนภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนในการดำเนินงานด้านคุณธรรม

กลยุทธ์ที่ ๔ สร้างระบบบริหารจัดการภาคีเครือข่ายและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการส่งเสริม

คุณธรรม

กลยุทธ์ที่ ๕ ใช้มาตรการทางด้านการเงินและการคลังในการส่งเสริมเครือข่ายคุณธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นแบบอย่างด้านคุณธรรมในประชาคมอาเซียน
และประชาคมโลก มี ๓ กลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ ๑ เสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประชาคมอาเซียนในด้านการอยู่ร่วมกัน อย่าง
เอื้ออาทร แบ่งปัน และมีจิตสาธารณะ เพื่อโลกและประเทศชาติ

กลยุทธ์ที่ ๒ เสริมสร้างและธำรงไว้ซึ่งสันติภาพความมั่นคงและความยั่งยืนของภูมิภาค
อาเซียนด้วยคุณธรรม

กลยุทธ์ที่ ๓ เสริมสร้างคุณธรรมและความร่วมมือระหว่างประชาคมอาเซียนและประชาคม
โลกในการ ตระหนักและรักษาความสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔) ได้ให้ความสำคัญกับการแปลงแผนสู่การปฏิบัติในระดับต่างๆ ที่กระจายลงสู่พื้นที่ โดยยึดหลักภารกิจและการมีส่วนร่วม เพิ่มการใช้องค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ เป็นเครื่องมือหลักในการขับเคลื่อนแผนแม่บทในทุกภาคส่วน ทั้งระดับประเทศ จังหวัด และพื้นที่ ใช้กลไกภาคีเครือข่ายในภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน ภาคประชาสังคม ภาควิชาการ ภาคสื่อมวลชน และภาคประชาชนอย่างบูรณาการตามยุทธศาสตร์ประชารัฐเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยมีแนวทางสำคัญ ดังนี้

๑. การสร้างความความเข้าใจในทุกภาคส่วนตระหนักถึงความสำคัญและพร้อมเข้าร่วมในการผลักดันแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔)

๒. การสร้างความเชื่อมโยงในกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔) และแผนระดับอื่นๆ

๓. การสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนของภาคเครือข่ายต่างๆ การเพิ่มความรับผิดชอบและการยอมรับบรรจุเป็นงานสำคัญร่วมขับเคลื่อนแผนส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔) ในระดับประเทศและระดับพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. การสร้างระบบติดตามประเมินผลให้ทุกภาคส่วน สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามความก้าวหน้าของแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔)

โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมายเชิงปริมาณ (ระบุหน่วย)	ผู้ พื้นที่ ดำเนินการ	งบประมาณ	แผนปฏิบัติงาน												ผู้รับผิดชอบ				
				๒๕๖๐				๒๕๖๑												
				ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.					
๑. โครงการจัดทำบอร์ด NSO ไปรษณีย์เพื่อการเผยแพร่เอกสารเกี่ยวกับเรื่องคุณธรรม จริยธรรม และการป้องกันทุจริต	จำนวนบอร์ด ผู้เข้าร่วมโครงการ	-	-																	สำนักงานสถิติจังหวัด
๒. โครงการหนึ่งหน่วยงานหนึ่งกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม	เข้าร่วมโครงการ	-	-																	สำนักงานสถิติจังหวัด
๓. โครงการพัฒนาจิตสำนึกคุณธรรม จริยธรรมข้าราชการ สนง.ปภ.หนองคาย	ข้าราชการ ๑๖ คน	-	๕,๐๐๐																	สนง.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๔. โครงการสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในหลักสูตรการอบรมทุกหลักสูตร	ข้าราชการ ๑๖ คน	-	-																	สนง.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมายเชิงปริมาณ (ระบุหน่วย)	พื้นที่ดำเนินการ	งบประมาณระบุแหล่งที่มา (บาท)	แผนปฏิบัติงาน												ผู้รับผิดชอบ	
				๒๕๖๐		๒๕๖๑											
				พ.ย	ธ.ค.	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค.	ก.ย.			
๕. โครงการฝึกอบรมเสริมสร้างค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริตให้แก่อาสาสมัครป้องกันภัยพลเรือน(อปพร.)ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต	สมาชิกอปพร. ๑๐๐ คน	-	๕๐,๐๐๐														สนง.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๖. สอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในหลักสูตรการฝึกอบรมทุกหลักสูตร	สมาชิกอปพร. ๑๐๐ คน	-	-														สนง.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๗. โครงการการเข้าวัดปฏิบัติธรรม กิจกรรมทำวัตรเย็นฝึกนั่งสมาธิเจริญจิตภาวนา ฟังธรรมะ	ข้าราชการ ๒๔ คน	-	-														สนง.ตรวจบัญชีสหกรณ์หนองคาย
๘. โครงการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต ๒๑	โรงเรียน ๓๑ โรงเรียน	-	๖๐๐,๐๐๐														สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต ๒๑

โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมาย เชิงปริมาณ (ระบุหน่วย)	พื้นที่ดำเนินการ	งบประมาณ ระบุแหล่งที่มา (บาท)	แผนปฏิบัติงาน												ผู้รับผิดชอบ
				๒๕๖๐		๒๕๖๑										
				ต.ค	พ.ย	ธ.ค.	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค.	ก.ย.	
๙. โครงการอบรมจริยธรรมคุณธรรมในเยาวชนสตรี	เข้าอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ๑๕๐ คน	-	๕๐,๐๐๐				↓								↑	องค์กรบริหารส่วนจังหวัดหนองคาย
๑๐. บรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน	ผู้เข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐ ๑๐๐ คน	-	๒๐๐,๐๐๐				↓								↑	องค์กรบริหารส่วนจังหวัดหนองคาย
๑๑. โครงการส่งเสริมประเพณีท้องถิ่นวันมหาชาติและวันสำคัญทางศาสนา	ผู้เข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐ ๕,๐๐๐ คน	-	๑๑,๐๐๐,๐๐๐				↓								↑	องค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองคาย
๑๒ โครงการฝึกอบรมด้านศาสนพิธี	ผู้เข้าร่วมโครงการ ๑๐๐ คน	-	๑๐๐,๐๐๐									↔	↔			องค์กรบริหารส่วนจังหวัดหนองคาย
๑๓. โครงการปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติฯ	ผู้เข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐ ๑๐๐ คน	-	๖๐๐,๐๐๐				↓								↑	องค์กรบริหารส่วนจังหวัดหนองคาย

โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมายเชิงปริมาณ (ระบุหน่วย)	พื้นที่ดำเนินการ	งบประมาณระบุแหล่งที่มา (บาท)	แผนปฏิบัติงาน												ผู้รับผิดชอบ	
				๒๕๖๐		๒๕๖๑											
				ต.ค	พ.ย	ธ.ค.	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค.	ก.ย.		
๑๔.โครงการแกนนำเศรษฐกิจพอเพียง	บุคลากร แกนนำ ๖๒ คน	-	-				↓									↑	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดหนองคาย
๑๕.กิจกรรมวันคล้ายวันก่อตั้งกรมพัฒนาชุมชน	บุคลากร ๖๒ คน	-	-						↕								สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดหนองคาย
๑๖.โครงการพัฒนาชุมชนใสสะอาด	บุคลากร ๖๒ คน	-	-				↓							↕			สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดหนองคาย
๑๗.โครงการอบรมคุณธรรม “แสงทอง” ส่องใจ	นักเรียน นักศึกษา ร้อยละ๙๐	-	๕,๐๐๐				↓									↑	วิทยาลัยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมการต่อเรือหนองคาย
๑๘.กิจกรรมชมรมคนวันพระ	ผู้เข้าร่วม ๔๐๐ คน	-	๒๐๐				↓									↑	วิทยาลัยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมการต่อเรือหนองคาย

โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมายเชิงปริมาณ (ระบุหน่วย)	พื้นที่ดำเนินการ	งบประมาณระบุแหล่งที่มา (บาท)	แผนปฏิบัติงาน												ผู้รับผิดชอบ	
				๒๕๖๐		๒๕๖๑											
				ต.ค	พ.ย	ธ.ค.	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค.	ก.ย.		
๑๙.โครงการธรรมะยามเช้า	ผู้ร่วมโครงการ ๔๐๐ คน	-	๒,๐๐๐				↕										วิทยาลัยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรม การต่อเรือ หนองคาย
๒๐.โครงการสอบธรรมศึกษา	ผู้ร่วมโครงการ ๒๕๐ คน	-	๒,๕๐๐	↕													วิทยาลัยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรม การต่อเรือ หนองคาย
๒๑.โครงการออมเพื่อพ่อ	ผู้ร่วมโครงการ ๔๐๐ คน	-	๒,๐๐๐				↕										วิทยาลัยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรม การต่อเรือ หนองคาย
๒๒.โครงการส่งเสริมกิจกรรมจิตอาสาเสริมสร้างความสามัคคีทำดีเพื่อพ่อ	ผู้ร่วมโครงการ ๔๐๐ คน	-	๒,๐๐๐				↕										วิทยาลัยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรม การต่อเรือ หนองคาย

โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมาย เชิงปริมาณ (ระบุหน่วย)	พื้นที่ดำเนินการ	งบประมาณ ระบุแหล่งที่มา (บาท)	แผนปฏิบัติงาน												ผู้รับผิดชอบ	
				๒๕๖๐		๒๕๖๑											
				ต.ค	พ.ย	ธ.ค.	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค.	ก.ย.		
๒๓.โครงการจัดอบรมธรรมะให้กับครู-นักเรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาล	นักเรียนอาชีวะ ๑๐๐ คน	-	๑๐๐,๐๐๐				↓										สำนักงานเทศบาลเมืองหนองคาย
๒๔.โครงการอบรมและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา	นักเรียนประถมศึกษาตอนต้น๑๘๐ คน	-	๕๐,๐๐๐									↕	↕				สำนักงานเทศบาลเมืองหนองคาย
๒๕.โครงการพัฒนาการเรียนรู้ด้านศาสนพิธีพิธีกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา วัฒนธรรม	พนักงานเทศบาล๕๐ คนและผู้แทนชุมชน๔๓คน ๓๔๓คน	-	๑๐๐,๐๐๐											↕	↕		สำนักงานเทศบาลเมืองหนองคาย
๒๖.โครงการสมโภชน์องค์พระธาตุเจ้าหนอง	ประชาชน ๒๕๐คน ๑,๐๐๐	-	๓๐๐,๐๐๐							↕							สำนักงานเทศบาลเมืองหนองคาย
๒๗.โครงการนำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา	ครู-นักเรียน ๑,๐๐๐	-	-					↓								↑	สำนักงานเทศบาลเมืองหนองคาย

โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมายเชิงปริมาณ (ระบุหน่วย)	พื้นที่ดำเนินการ	งบประมาณระบุแหล่งที่มา (บาท)	แผนปฏิบัติงาน												ผู้รับผิดชอบ
				๒๕๖๐		๒๕๖๑										
				ต.ค	พ.ย	ธ.ค.	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค.	ก.ย.	
๒๘.โครงการปลูกฝังค่านิยมอันดีงามบูรณาการคุณธรรมและจริยธรรม	โรงเรียน ๑๕๕ โรงเรียน	-	๑,๓๘๘,๙๔๐				↓								↑	สำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต ๑
๒๙.โครงการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ นักพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ ๒๑	โรงเรียน ๑๕๕ โรงเรียน	-	๒,๗๘๓,๒๒๐				↓								↑	สำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต ๑
๓๐.โครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา	โรงเรียน ๑๐๘ โรงเรียน	-	๕๔๘,๓๐๐									↔	↔			สำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต ๑
๓๑.โครงการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม และธรรมาภิบาลให้เกิดความยั่งยืนสู่ยุคประเทศไทย ๔.๐	โรงเรียน ๑๐๘ โรงเรียน	-	๒๐๐,๐๐๐				↓								↑	สำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต ๑

โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมายเชิงปริมาณ (ระบุหน่วย)	พื้นที่ดำเนินการ	งบประมาณระบุแหล่งที่มา (บาท)	แผนปฏิบัติงาน												ผู้รับผิดชอบ	
				๒๕๖๐			๒๕๖๑										
				ต.ค	พ.ย	ธ.ค.	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค.	ก.ย.		
๓๒.โครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้เข้าร่วม ๓๕๐ คน	-	๖๔๓,๘๐๐										↕				สำนักงานพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองคาย เขต ๑
๓๓.โครงการเยาวชนไทยร่วมใจ เข้าวัดฟังธรรม	เยาวชน ๑๐๐ คน	-	๕๐,๐๐๐					↕									สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดหนองคาย
๓๔.โครงการมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ในมิติทางวัฒนธรรม	ชุมชน ๓ ชุมชน	-	๓๐๐,๐๐๐					↕									สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดหนองคาย
๓๕.โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของข้าราชการตามหลักค่านิยม ๑๒ ประการ	บุคลากรสำนักงาน ๒๐ คน	-	๒๐,๐๐๐										↕				สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดหนองคาย
๓๖.โครงการส่งเสริมธรรมสถานสัมพันธ์ วัดนธรรมไทย-ลาว	เครือข่ายที่เข้าร่วม ๒ เครือข่าย	-	๖๐,๐๐๐											↕			สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดหนองคาย

โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมาย เชิงปริมาณ (ระบุหน่วย)	พื้นที่ ดำเนินการ	งบประมาณ ระบุแหล่งที่มา (บาท)	แผนปฏิบัติงาน												ผู้รับผิดชอบ		
				๒๕๖๐			๒๕๖๑											
				ต.ค	พ.ย	ธ.ค.	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค.	ก.ย.			
๓๗.โครงการเยาวชน คุณธรรมดีเด่น	เยาวชน คุณธรรม ๖ คน	-	๓๐,๐๐๐						↓								↑	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด หนองคาย
๓๘.โครงการช่วยเหลือ ผู้ยากไร้	ประชาชน ๓,๐๐๐คน	-	๕๐๐,๐๐๐						↓									มูลนิธิส่งเสริม คุณธรรมแต่เก่า ใหม่เกาะ
๓๙.โครงการอาสา ๑๙๑	ประชาชน ๕,๐๐๐คน	-	๒,๐๐๐,๐๐๐						↓									มูลนิธิส่งเสริม คุณธรรมแต่เก่า ใหม่เกาะ
๔๐.สร้างเครือข่าย ร่วมมือกับหน่วยงาน ภาครัฐเพื่อให้การ ปฏิบัติงานด้านการเงิน การคลังมีความซื่อสัตย์ สุจริต ถูกต้อง โปร่งใส	หน่วยงาน รัฐ ๙๐ แห่ง	-	๕๐,๐๐๐													↕		สนง.คลังจังหวัด หนองคาย
๔๑.ส่งเสริมบุคลากร ปฏิบัติงานที่ตามหลัก ธรรมาภิบาล	บุคลากร ๑๗ คน	-	-														↕	สนง.คลังจังหวัด หนองคาย

สนง.คลังจังหวัด
หนองคาย

สนง.คลังจังหวัด
หนองคาย

โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมายเชิงปริมาณ (ระบุหน่วย)	พื้นที่ดำเนินการ	งบประมาณระบุแหล่งที่มา (บาท)	แผนปฏิบัติงาน												ผู้รับผิดชอบ			
				๒๕๖๐				๒๕๖๑											
				ต.ค	พ.ย	ธ.ค.	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค.	ก.ย.				
๔๒.โครงการศูนย์รับเรื่องร้องเรียนทุจริต ๑๕๔๘/page Facebookสำนักงานขนส่งจังหวัดหนองคาย รับเรื่องร้องเรียน	ระดับความสำเร็จในการร้องเรียน ๕	-	งบปกติ															สำนักงานขนส่งจังหวัดหนองคาย	
๔๓.โครงการพัฒนาศูนย์ราชการสะดวก (Government Easy Contact Center GECC)	ร้อยละความพึงพอใจ ๖๐	-	งบปกติ																สำนักงานขนส่งจังหวัดหนองคาย
๔๔.โครงการอบอุ่นด้วยโครงการพระธรรม	ผู้ร่วมกิจกรรม ๕๐๐คน	-	๗๕,๐๐๐																สนง.พระพุทธศาสนา จ.หนองคาย
๔๕.โครงการหนึ่งใจให้ธรรมะ	ผู้ร่วมกิจกรรม ๕๐๐คน	-	๑๕๐,๐๐๐																สนง.พระพุทธศาสนา จ.หนองคาย

โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมายเชิงปริมาณ (ระบุหน่วย)	พื้นที่ดำเนินการ	งบประมาณระบุแหล่งที่มา (บาท)	แผนปฏิบัติงาน												ผู้รับผิดชอบ	
				๒๕๖๐				๒๕๖๑									
				ต.ค	พ.ย	ธ.ค.	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค.	ก.ย.		
๔๖.โครงการวันสำคัญทางศาสนา	ผู้เข้าร่วม ๑,๕๐๐คน	-	๑๕๐,๐๐๐					↔		↔							สนง.พระพุทธศาสนา จ.หนองคาย
๔๗.โครงการพัฒนาศักยภาพพระวิทยากร	ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ๒๐ รูป	-	๔๐,๐๐๐							↓							สนง.พระพุทธศาสนา จ.หนองคาย
๔๘.โครงการพัฒนาสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด	ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ๘ แห่ง	-	๑๖๐,๐๐๐							↓							สนง.พระพุทธศาสนา จ.หนองคาย
๔๙.โครงสร้างส่งเสริมคุณธรรมภิกษุ สามเณรต่างชาติ	ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ๑ ครั้ง	-	๔๐,๐๐๐														สนง.พระพุทธศาสนา จ.หนองคาย

โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมายเชิงปริมาณ (ระบุหน่วย)	พื้นที่ดำเนินการ	งบประมาณแหล่งที่มา (บาท)	แผนปฏิบัติงาน												ผู้รับผิดชอบ	
				๒๕๖๐				๒๕๖๑									
				ต.ค	พ.ย	ธ.ค.	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค.	ก.ย.		
๕๐.โครงการอบรมบุคลากรสาธารณสุขเพื่อขับเคลื่อนและพัฒนา “โรงพยาบาลคุณธรรม/หน่วยงานคุณธรรม”	หน่วยงานในสังกัดสาธารณสุขจังหวัด ๑๒๐ คน	-	๕๐,๐๐๐						↕								สนง.สาธารณสุข จ.หนองคาย
๕๑.โครงการปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติฯ	บุคลากร ๔๐ คน	-	๓๐,๔๐๐										↕				สนง.สาธารณสุข จ.หนองคาย
๕๒.ทำความดีที่ได้ให้องค์ราชัน	บุคลากร ๘๐ คน	-	๖๔,๐๐๐											↕			สนง.สาธารณสุข จ.หนองคาย
๕๓.โครงการโรงเรียนคุณธรรม	โรงเรียน ๑๐๒ โรงเรียน	-	๕๕๐,๐๐๐						↕					↕			สนง.เขตพื้นที่การศึกษา หนองคายเขต ๒
๕๔.โครงการพัฒนาคุณธรรมผู้บริหาร	โรงเรียน ๑๐๒ โรงเรียน	-	๕๐,๐๐๐												↕		สนง.เขตพื้นที่การศึกษา หนองคายเขต ๒

โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมายเชิงปริมาณ (ระบุหน่วย)	พื้นที่ดำเนินการ	งบประมาณระบุแหล่งที่มา (บาท)	แผนปฏิบัติงาน												ผู้รับผิดชอบ	
				๒๕๖๐		๒๕๖๑											
				ต.ค	พ.ย	ธ.ค.	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค.	ก.ย.		
๕๕.โครงการพัฒนาครูวิทยากรแกนนำโรงเรียนคุณธรรม	โรงเรียน ๑๐๒ โรงเรียน	-	๕๐,๐๐๐														สนง.เขตพื้นที่การศึกษา หนองคายเขต ๒
๕๖.โครงการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา	โรงเรียน ๑๐๒ โรงเรียน	-	๑๕๐,๐๐๐														สนง.เขตพื้นที่การศึกษา หนองคายเขต ๒
๕๗.โครงการโรงเรียนสุจริต	โรงเรียน ๑๐๒ โรงเรียน		๑๕๐,๐๐๐														สนง.เขตพื้นที่การศึกษา หนองคายเขต ๒
๕๘.โครงการขับเคลื่อนคุณธรรม จริยธรรม บูรณาการเศรษฐกิจพอเพียง			๙๒๐,๐๐๐														วิทยาลัยอาชีวศึกษา หนองคาย

